

Še enkrat o naši malici

Bolj pozorni bralci se bodo še spomnili dveh daljših sestavkov in nekaterih krajših, ki smo jih v lanskem letu in že prej objavili o pripravljanju toplega in hladnega obroka za naše delavce in o drugih stvareh, ki se nanašajo na našo restavracijo. Tokrat želimo o tej zadevi še enkrat bolj natančno spregovoriti. O delu in problemih restavracije

smo se pogovarjali z vodjo, tov. Zinko Kohek.

Na prvi pogled je vprašanje prehranjevanja med delovnim časom manjše-ga pomena in ne bi kazalo prav o tem toliko pisati. Največje število delavcev pa bo rado potrdilo, da jih zadeva zelo zanima. Prav tako, kot jih zanima, kaj bo jutri in pojutrišnjem na tovarniškem

Gotovo ni delavca v Stolu, ki ne bi poznal zgradbe naše stare restavracije. Nekateri ji pravijo »restavracija«, nekateri starejši delavci kar »menza«, vsi pa vemo, da je to stavba, ki je zaradi naraščanja Stolovega kolektiva že pred mnogimi leti postala za svoj namen premajhna in zastarela. Kuhinja je komaj nekajkrat večja od kuhinjskega prostora v zasebnem stanovanju, jedilnici sta v pritličju, nekaj jedilnih miz je tudi v dveh podstrešnih prostorih nad stolpniciami. Kar je še prostora v tej stavbi, so zasilne pisarne in skladišča. Ostala skladišča je imela restavracija v sosednji stavbi, kjer so bili prostori tudi za silo predelani v te namene.

Stara restavracija ni dosti večja od družinske hiše, vendar se je v njej pripravilo na milijone obrokov za Stolove delavce. Pa tudi za druge. Kar niso dovoljevali prostori, kuhinjska in postrežna ureditev, so morale opraviti marljive roke delavcev v restavraciji. Za vsakim večjim deljenjem hrane je bilo potrebno pospraviti. Ko je bila posoda s hrano prazna, je bilo potrebno na novo skuhati. Vse se je moralo urediti. Restavracija nasproti vratarne v matični tovarni je postala naša druga kuhinja in tisti delavci, ki bodo iskreno pogledali na stvar, bodo priznali, da so se v teh zastarelih prostorih velikokrat dobro najedli.

Letošnjo pomlad izgublja stavba stare restavracije svoj dolgoletni namen. Hvaležni smo za trud, ki je bil opravljen za nas, da bi bili zadovoljni in se tu prijetno počutili. Zadovoljni smo tudi, da ob nešteti naglih prečkanjih glavne ceste ni bilo prometnih nesreč.

Kot smo si na vso moč želeli, da bi šli čimprej s kuhinjo in jedilnimi prostori v novo, sodobno zgradbo, bo vendar minilo nekaj časa, da bomo pozabili na domaćnost stare Restavracije.

jedilniku. In koliko bo to stalo? Na vsa vprašanja v tem sestavku ne bomo mogli odgovoriti, sedanjó problematiko pa bomo le skušali predstaviti. Tovarišica Zinka Kohek je na vprašanja odgovorila brez pridržkov. Kot vodja probleme svojega tozda zelo dobro pozna. To je dokaz, da je v delo restavracije vključena z vsemi močmi in skuša s svojim znanjem in delovnim prizadevanjem kar največ pripomoči k dobremu skupnemu delu in zadovoljstvu Stolovih delavcev.

Koliko vas dela v Restavraciji?

Triindvajset žensk, dva moška in dva vajenca. Od teh je dvanajst kuharic (vendar imajo le tri kvalifikacije), Lojze Skrjanc se v glavnem ukvarja z nabavo hranil, poprime pa tudi za marsikatero drugo delo. Jože Pestotnik je skladiščnik, druge delavke pa opravljajo strežbo in natakarsko delo. Veliko imamo tudi čiščenja in popraviljanja. Dve delavki opravljata pisarniška dela, trije pa delajo v bifeju v tozdu 1 in v upravní zgradbi. Vendar ni vseh ljudi nikoli na delu. Dva do trije vedno manjkajo, kar nam poleg osnovnih problemov povzroča še dodatne težave.

Vaši skladiščni in delovni prostori so zares premajhni in zastareli!

Delo opravljamo v vsem Stolovcem znani stari stavbi, nasproti vratarne v matični tovarni. Tudi del deponije živil je tam. Precej hranil imamo shranjenih v sosednji stavbi, ki jo naši delavci tudi dobro poznajo, ker tam delimo hrano na bloke. Naši skladiščni in proizvodni prostori so zelo majhni. Že dolgo nam povzročajo dodatno delo in skrb. Največji problemi so v kuhinji, ki svojemu namenu in zahtevnosti sploh ne ustreza. Hrane ne moremo pripravljati na način, ki ga sodobna družbena kuhinja zahteva, temveč se poslužujemo vseh možnih poti, da pravočasno pripravimo dovolj obrokov. Za silo smo zadovoljni s hladilnico mesa, vendar je njena zmogljivost tudi premajhna.

Za koga kuhate?

Jasno je, da je glavni namen našega dela oskrbovanje naših delavcev z malico. Na dan pripravimo okoli tisoč toplih obrokov in od stopetdeset do dvesto hladnih. Vseskozi se trudimo, da bi kar največ delavcev jedlo toplo malico, ki je najbolj zdrava in v vseh pogledih najbolj koristna. Kuhamo še za Gradbeno podjetje Graditelj (okoli tristo malic), Gradbinec (60), Komunalno podjetje Kamnik (35), Alko (10) in nekatere zasebne delavce na Duplici in okolici.

(Nadaljevanje na 2. strani)



Če kamniška Kočna zaradi dopustov ne pripravlja hrane za svoje delavce, kuhamo tudi za tiste njihove delavce, ki takrat delajo. Nasploh pomagamo vsem kamniškim delovnim organizacijam pri preskrbi z malico v času, ko to potrebujejo.

Koliko smo domači delavci do sedaj prispevali za malico in koliko plačajo drugi?

Za vsak obrok je Stol do sedaj iz sklada skupne porabe plačeval šestnajst dinarjev, delavec pa je prispeval pet dinarjev. Tuji so plačevali sedemindvajset dinarjev, tisti tuji, ki smo jih postregli v naših prostorih, pa so morali doplačati še tri dinarje, torej trideset dinarjev, kar je bila še vedno za vsakogar sprejemljiva cena. Cena kruha je že vračunana. Poleg malice, kot topli



obrok na splošno imenujemo, pripravljamo tudi kosila. Kosilo stane pri nas petinpetdeset dinarjev, tisti delavci pa, ki so imeli za malico bloke, pa so lahko za eno kosilo dali dva bloka.

Poleg oskrbovanja naših delavcev s hrano, kuhate torej tudi za vsakogar, ki se ustavi v restavraciji?

Tudi. To nam poleg siceršnje obremenjenosti nalaga še dodatne probleme in skrbi, vendar se nam izplača, ker nekaj zaslužimo in s tem denarjem pripravljamo za naše delavce cenejšo in boljšo hrano. Kosilo in večerjo (ta stane 30 din) lahko dobi v restavraciji vsak mimoidoči, prav tako pa mu je na voljo tudi razna pijača.

Kako sestavljate jedilnik in kdo pri tem sodeluje?

Pri sestavi jedilnika malice za prihodnji teden sodelujeta vodji izmene v kuhinji, vodja tozda Restavracija in predsednik komisije za družbeno prehrano v tovarni ali člani te komisije. Jedilnik je sestavljen na osnovi možnosti, ki jih trenutno imamo, seveda pa tudi gledamo, da se jedi iz prejšnjega tedna v naslednjem čim manj ponavljajo. Nad-

zor jedilnika opravlja tov. Robičeva iz obratne ambulante.

Ob pripravi jedilnega načrta upoštevamo tudi letni čas, pa tudi naše navede. Vedno se skušamo približati kar največjemu številu okusov in želja.

Kdaj zjutraj pričnete z delom?

Začetek je odvisen od vrste jedi za posamezni dan. Precej prej moramo začeti, če pripravljamo pečenko, zrezke ali podobno. Velikokrat pričnemo z delom v kuhinji že ob dveh zjutraj, najkasneje pa ob petih. Ob šestih morajo biti na delu še ostali, ki ne opravljajo dela v kuhinji. Ti morajo do sedme ure počistiti in pripraviti prostore in drugo, ko je restavracija odprta. Prvo malico moramo imeti pripravljeno že pred deveto uro, ko jo odpeljejo tuji naročniki. Tedaj jo tudi sami odpeljemo v TOZD 2, v TOZD 4, po hrano pa pride tudi šofer iz Motnika. Malico potem razdeljujemo skoraj do enajste ure, popoldne pa jo pripravljamo še za popoldansko izmeno.

Za vas Stolov delovni koledar ne velja?

Ne! Poleg vsakega delavnika (odprto imamo od 7. do 23. ure) delamo vse sobote. Vedno so v naši tovarni in drugod ljudje na delu, strežemo pa tudi zunanjim gostom. Delo pri nas ni nikoli končano. Vedno moramo gledati, da so jedi ob vsakem času pripravljene in v zadostnih količinah.

Imate probleme z nabavo hranil?

Kuhamo samo iz svežih živil. Tako bogati nismo, da bi lahko pripravljali obroke iz konzervirane hrane. Z nabavo imamo ogromno problemov in dela. S kombijem porabimo več kot polovico delovnega časa prav za prevoz živilskih proizvodov. Težave so, ker imamo samo en kombi. S tem razvažamo tudi malico, ki mora biti dostavljena ob točno dolgčenem času. Zato se šofer ne sme nikoli prepozno vrniti v tovarno, da ne bi drugje zamudil z dostavo malice.

Nekatera hranila kupujemo v Kočni, meso v Mesu Kamnik in Napredku v Domžalah. Pa tudi drugod. Vsak bo sam rad potrdil, da je posebno v zadnjem času marsikaj težko dobiti. Če ne bi imeli dobaviteljev, s katerimi smo dogovorjeni za dobavo, bi bolj malo kuhali.

Večkrat na leto imate tudi večje pogostitve. Npr. Stolov dan, srečanje upokojencev, pogostitev gostov in drugo. Ta dela morate opraviti poleg rednega dela?

Pogostitve ne pripravljamo samo za naše ljudi, temveč tudi za druga podjetja. Prav gotovo imamo dve na mesec. Ta dela opravimo poleg rednega vsakodnevnega dela. Pomanjkanje prostora in druge probleme moramo rešiti, kot vemo in znamo. Največji delež imajo naši dobri delavci in delavke. Teh je v Restavraciji tri četrtine. Ena četrtina se reda in dogovorov noče naučiti. Tem je vseeno, koliko je narejenega in koliko so gostje zadovoljni.

Na dneve, ko imamo večje pogostitve, pečemo, kuhamo in opravljamo druga dela samo s pomočjo zares zavestnih delavcev, ki se trudijo prav tako, kot da bi delali za sebe. Tem je potrebno izreči vso pohvalo in priznanje.

Koliko prehranbenih proizvodov imate naenkrat na zalogi?

Približno za en teden. Več nam hladilnica mesa in drugi skladiščni prostori ne dovoljujejo.

V kratkem bo ob upravnih zgradbi zgrajena nova kuhinja s samopostrežnimi prostori in jedilnico. Kdaj bo to in kaj boste potem tam delali?

Preselitev pripravljanja malice načrtujemo v letošnji pomladi. V novih prostorih so gradbena dela pri kraju. Montirajo opremo, skratka, novi prostori družbene prehrane bodo kmalu nared.

Iz stare restavracije bomo tja preselili kompletno posadko za pripravljane hrane za naše delavce, tam bo tudi delilnica. Na starem mestu bo ostala restavracija za vse tiste, ki se bodo še vnaprej tu ustavljali. Tudi vsem tem bomo v bodoče prodajali hrano in pijačo po konkurenčnih cenah, vendar se nam to delo izplača. Dobro je, kolikor zaslužimo, naše malice bomo tako lažje pripravljali.

Vaš delovni kolektiv je zelo majhen. Petindvajset delavcev in dva vajenca. Med seboj se dobro poznate. Bi lahko na to misel dali kako pripombo?

Že prej sem rekla, da so naši delavci v večini zelo marljivi in vestni. Prav njim gre zasluga, da je hrana vsak dan in ob vsaki priložnosti dobro pripravljena. Želim, da bi njihovemu zgledu sledili tudi ostali, ki jim manjka dober del vestnosti. Tedaj bodo odpadle malo trše besede, ki niso za nikogar prijetne.

Že tako nas je malo in moramo precej dela opraviti v podaljšanem delovnem času, vendar zopet največji del bremena pade na marljivega delavca. Želim, da bi bil naš kolektiv v prihodnje bolj enoten, da bi dela, ki niso ne majhna in ne lahka, lažje opravljali.

Problemi pri pripravi naših malic so dokaj veliki, posebno še zato, ker so roki za pripravo hrane še natančneje določeni, kot roki za odpremo izdelkov v tovarni. Morda bomo v bodoče na probleme delavcev v naši restavraciji bolj gledali skozi probleme lastnega gospodinjstva, ker sami dobro vemo, da so v zadnjem času veliko večji. Vseh živil ni mogoče dobiti, dražja so, njihova kvaliteta tudi niha. Morda se bodo tisti delavci, ki so doslej med delovnim odmorom povzdigovali glas in izrekli marsikatero neobjektivno kritiko na račun naše restavracije, le vprašali, če je njihovo govorjenje zares na mestu. Še doma, kjer smo štirje ali pet, težko tako skuhamo, da bi bili vsi zadovoljni. Pri tolikšnem številu, kot je Stolov kolektiv, je to nemogoče.

Pri pripravi naše malice je vloženih veliko naporov in napravljen velik naporek. Vsak objektivni delavec bo to lahko potrdil. V novih prostorih, kamor bodo delavci Restavracije kmalu šli, bodo ti lažje delali in malico še izboljšali. Prepričani smo, da bo tako.

Vpraševal je Ciril Sivec
Odgovarjala je Zinka Kohek

Če bi bili pri odločitvi za dobro delo tako enakega mišljenja, kot smo za nasprotno, bi največji del problemov, ki nas tarejo, odpadel v zelo kratkem času.

Lani dosegli rekordni izvoz

Ko analiziramo in obenem tudi ocenjujemo naše poslovanje in uspehe v lanskem letu, lahko med največje uspehe štejemo naš izvoz. Po podatkih, ki smo jih dobili v izvoznem oddelku, smo lani dosegli rekordni izvoz, odkar naša delovna organizacija prodaja svoje izdelke tudi na zunanja tržišča. Vrednost izdelkov, ki smo jih lani izvozili, znaša 4.535,532 \$.

V primerjavi z doseženim izvozom v letu 1979 smo lani izvozili za skoraj en milijon \$ več blaga, to pa pomeni kar 27 odstotkov več. Če vrednost lanskega izvoza preračunamo v din, in sicer tako, da upoštevamo tečaj ob priliki izvoza ter izvozne stimulacije, znaša to skoraj 125 mio din, kar pomeni 17 odstotkov celotne eksterne realizacije v lanskem letu.

Rekordni izvoz, ki smo ga dosegli lani, je rezultat velikega prizadevanja naših delavcev in je tembolj pomemben, da v času stabilizacije tudi mi prispevamo svoj delež pri zmanjševanju zunanjetrgovinskega primanjkljaja.

Poleg prizadevanja delavcev je k povečanju izvoza pripomogla tudi težka situacija na domačem trgu, kjer se z dneva v dan bolj zaostrujejo in slabšajo pogoji prodaje.

Prav zato je poslovodni odbor že v prvi polovici leta 1980 odločil, da je treba izvoz povečevati. Tako smo lani navezali nekaj zelo pomembnih stikov z

zunanjimi partnerji, med temi je treba omeniti predvsem Ikeo. Delno je k povečanju izvoza vplivala tudi sprememba tečaja v začetku meseca junija. Ta je sprva ugodno vplivala na boljšo rentabilnost, kasneje pa se je s podražitvijo materialov zopet slabšala.

Regionalna usmeritev našega izvoza se tudi lani ni bistveno spremenila. Še vedno je na prvem mestu izvoz v ZDA, kamor izvozimo več kot polovico vsega pohištva, namenjenega za izvoz. Druga značilnost našega izvoza pa je v tem, da izvažamo kar v 24 držav. Podrobnejši pregled izvoza v posamezne države je razviden iz naslednje tabele.

Pomemben delež poleg izvoza na konvertibilno področje (ali zahodne države) je izvoz v države v razvoju (Egipt, Ciper) in tudi v vzhodno evropske države (SZ in Poljska).

Kot ugodno je treba oceniti izvoz v ZDA, ki je lani večji za 23 odstotkov. Prav tako je tudi povečan izvoz v Anglijo, Švedsko, Kanado, Španijo in Nizozemsko.

Neugodni oziroma manjši pa je izvoz v Zahodno Nemčijo in Italijo.

Na tabeli je ločeno prikazan izvoz lesa in polizdelkov v okviru kooperacije.

Še vedno največ izvažata TOZD-1. Lani je dosegel kar 85,5 odstotkov vsega izvoza. Pomembno je tudi, da so lani tudi ostali trije proizvodni tozdi reali-

Do sedaj nismo objavili pisma, pri katerem ne bi vedeli za avtorja, ker je to potrebno zaradi večih zadev. Tokrat delamo izjemo. Pismo je napisano z okorno roko, vendar zelo iskreno in dobronamerno. Gotovo bo tudi veliko bralcev soglašalo z nami.

Preberite prispevek in premislite!

Uredništvo

Kar precej veliki lepaki, z dobro vidnim, napisom, so sabili občane, za dne 13.2.81. na Prešernovo proslavo.

Čestitam vsem nastopajočim, posebno še tovr Hariju. Res dobro in kpo ste vse pripravili. Ažal za pruzno dvorano. Izostale so šolske ure, izostale so službene ure, zakaj? za koga, zupel za pruzno dvorano. Za vsa trud si zaslužijo jasno pohvalo. Upam da mi bodo to potrdili školari. Osmi gledalci, kakor tudi Harijevi učenci. Kaj ko bi ob priliki še kakre prireditve nakonec vabil, napisali. Na koncu prireditve, bo zakoska. Mogoče bo šizgalo. Upam da nastopajoči ne bodo izgubili volje, sicer pa kakor mi je znano že za prihodnji mesec pripravljajo zno veselo igrav zaželimo jim uspeha.

Proizvajamo izdelke. Mislimo, da bodo za neke tuje ljudi. Pa smo razočarani, ko nekje drugje tako napravljen izdelek kupimo sami.

ziral izvoz. To velja predvsem za TOZD-4, ki se lahko pohvali z 9 odstotnim izvozom ali skoraj 400.000 \$. Manj uspešna sta bila TOZD-2 in TOZD-3. Danes že lahko rečemo, da bosta tako TOZD-2 kot tudi TOZD-3 v letošnjem letu bolj uspešna.

TOZD-1	3.878.184	85
TOZD-2	153.365	3
TOZD-3	107.102	2
TOZD-4	396.824	9
TOZD-5	57	—
SKUPAJ	4.535.532	100

Glavnino našega izvoza predstavlja jo leseni stoli in fotelji, v okviru te skupine izdelkov pa seveda kolonialni stoli. Po vrednosti na drugem mestu je izvoz modul programa. Velik porast je tudi izvoz rex izdelkov, zmanjšal pa se je izvoz lesenih miz.

Janez Rogelj

Obširnejši sestavek o lanskeletni prodaji bomo objavili v prihodnji številki.

Začrtane naloge nismo v celoti uresničili! Zelo radi ponavljamo te besede, posebno v primerih, ko bi morali kaj bolj natančno oceniti, pa tega raje ne storimo. Zelo neradi namreč napišemo, da je bila naloga samo na pol opravljena ali še manj. Zato napišemo: Ni bila v celoti...

Rang za 1980	Država	Izvoz v l. 1979	Izvoz v l. 1980	Indeks
1.	ZDA	2.239.018	2.759.355	123
2.	EGIPT	—	395.812	—
3.	ZAHODNA NEMČIJA	266.281	203.373	76
4.	ANGLIJA	139.450	191.234	137
5.	ŠVEDSKA	45.726	116.693	255
6.	KANADA	92.880	114.264	123
7.	ŠPANIJA	12.392	85.325	689
8.	ZDR. ARAB. EMIRATI	36.389	72.291	199
9.	ITALIJA	96.818	72.066	74
10.	IZRAEL	145.918	54.482	37
11.	NIZOZEMSKA	11.100	44.225	398
12.	SSSR	—	43.114	—
13.	JAPONSKA	20.790	34.792	167
14.	POLJSKA	—	23.115	—
15.	CIPER	20.261	22.760	112
16.	AVSTRIJA	7.921	15.023	190
17.	VENEZUELA	—	10.007	—
18.	BELGIJA	16.973	5.149	30
19.	SLONOKOŠČENA OBALA	—	1.511	—
20.	MAROKO	—	1.190	—
21.	SUDAN	—	430	—
22.	KUWAIT	—	126	—
23.	DANSKA	773	18	2
24.	FINSKA	22.702	—	—
25.	ŠVICA	14.103	—	—
26.	MALTA	5.949	—	—
27.	IRAK	2.520	—	—
28.	JEMEN	573	—	—
29.	MADŽARSKA	192	—	—
1.	ITALIJA — LES	363.121	174.712	48
2.	SAUDSKA ARABIJA — LES	—	62.894	—
3.	ZAH. NEMČIJA — KOOP.	—	11.571	—
SKUPAJ:		3.561.850	4.535.532	127

Samo dobro delo, samoupravno dogovarjanje in spoštovanje dogovorov vodi v napredek

Oktobra lani je bil sprejet sklep o III. kongresu samoupravljalcev Jugoslavije. januarja letos pa teze za pripravo tega kongresa. V sklepu je napisano, da bo tretji kongres samoupravljalcev Jugoslavije uresničil cilje, če bomo za njegovo pripravo, njegovo delo in uresničitev njegovih opredelitev pritegnili ves delavski razred in vse odgovorne družbene subjekte naše skupnosti. Le tako bomo zagotovili najširše in izvršne dogovore samoupravljalcev v prihodnjih nalogah našega družbenoekonomskega razvoja in o smernicah za nadaljnjo bogatitev socialistične samoupravne prakse, kar bo zagotovilo za nadaljnji uspešni in stalni razvoj socialistične samoupravne skupnosti.

Tema kongresa je: združeno delo v boju za socialistično samoupravljanje in družbenoekonomski razvoj.

Temelji sistema socialističnega samoupravljanja, združevanja in povezovanja delavcev v družbeni reprodukciji in dohodkovnih osnovah opredeljujejo ustava SFRJ in ustave socialističnih republik ter avtonomnih pokrajin in zakon o združenem delu. Kongres naj prinese odgovore, kako smo ta načela v preteklosti uresničevali, na kakšne probleme so naleteli in kako razrešiti vsaj večino vprašanj. Vse se da strniti v tri glavne sklope problematike:

1. odločanje delavcev v združenem delu in pridobivanju ter delitvi dohodka,

2. samoupravno povezovanje in združevanje na podlagi dohodka, kar je bistven dejavnik družbene reprodukcije, samoupravnega planiranja in razvoja ter

3. združeni delavci v delegatskem sistemu.

V praksi se čedalje bolj uresničuje načelo, da združeni delavci odločajo o pogojih, sredstvih in rezultatih svojega dela. Pri tem pa zadevajo na določene težave in ovire. Spoznati je treba možnosti za hitrejšo, popolnejšo in doslednejšo uresničevanje odločilne vloge delavcev v sistemu družbene reprodukcije.

Družbena produktivnost naj stalno narašča. Je podlaga za povečanje dohodka in hitrejšo stabilizacijo gospodarstva. Zato se postavlja vprašanje, kako doseči, da bo pridobivanje dohodka neposredno odvisno od produktivnosti.

Imamo razvite dohodkovne odnose, ki pa se lahko nadalje razvijajo le ob popolnem spoštovanju objektivnih ekonomskih zakonitosti. Izločiti moramo torej večino administrativnih ukrepov s samoupravnim sporazumevanjem združenih delavcev v združenem delu. Ti ukrepi namreč dostikrat povzročajo neenakopravne pogoje v gospodarstvu in pridobivanju dohodka. Področje, kjer se najmanj prizadevamo sporazumeti ali pa smo neuspešni pri izvajanju sporazumov, so cene, kreditno denarni sistem in sprotne ekonomske politike. Kjer pa sporazumevanje stoji na majavih nogah, tam gotovo posega administracija s svojimi ukrepi in še bolj rahla naše ekonomske zakonitosti. Tak

primer so naši odnosi s tujino, kjer so naši nastopi premalo organizirani in zato ni čudno, da država v zunanji trgovini tako normativno, odločujoče stopa v uvajanje teh odnosov.

Pridobivanje dohodka s svobodno menjavo dela se le težko uresničuje.

Dohodek temeljnih organizacij družbenih dejavnosti in delovnih skupnosti se ugotavlja pretežno na podlagi njihovih individualnih stroškov, to pa se kaže v neracionalnem izkoriščanju tekočega in minulega dela. Ni še dovolj organizirane družbene akcije za nastanek potrebnih pogojev, v katerih bi lahko ugotavljali in merili njihov prispevek. Neposredno odločanje delavcev se še vedno v glavnem omejuje na razporejanje čistega dohodka, pa tudi to poteka pogosto brez temeljitejšega sporazumevanja razvojnih ciljev in brez zadostnega uporabljanja potrebnih kazalcev.

Čeprav je večina — v Stolu smo to že zdavnaj opravili — tozgov in delov-



Nekdaj je vsak delavec svoje orodje sam pripravljaj, brusil in nato »naštimal« stroj za delo. Tisti, ki so to bolje obvladali, so potem tudi lažje delali, drugi so imeli probleme, posebno če je bil še njihov mojster malomaren in mu je bilo največkrat vseeno, kako delo v delavnici poteka.

Z razvojem strojnih in ročnih oddelkov smo tudi v Stolu uvedli delo pripravljajcev in brusilcev orodij in pripravljajcev strojev. Nekomu se zdi to delo manj pomembno in bi ga po njegovem mnenju lahko skoro vsakdo opravljaj. Ko bi kdo od teh poizkusil opravljaj ta opravila, bi hitro spoznal, da so zelo različna in jih je potrebno v naprej določenem času dobro opraviti.

Po starem pravimo omenjenim delavcem »brusači«, vendar ta beseda njihovo delo ponazarja zelo pomanjkljivo. Ulčar Jože, ki ga vidimo na sliki pri montaži rezil na rezkalno glavo, zelo dobro pozna vse stroje in obdelovalne linije v strojnem oddelku tozda 2, sistem dela odsosovalnih naprav in še mnogo drugega, v kar mora ob potrebi takoj poseči in delo nemudoma opraviti. Kadar se delo pripravljajca orodij in strojev ne zatakne, tedaj je svojega dela več in delavci v oddelku bodo lahko dobro in hitro opravljaj delovne naloge.

Ko smo se pomudili pri Jožetu Ulčarju, je eno stvar posebej opozoril: »Ta dela morajo biti poleg vsega drugega opravljena zelo natančno. Desetinke milimetra so zelo pomembne. Delavci v oddelku, kot uporabniki orodij in strojev, opazijo vsako malenkost, najhitreje pa kako netočnost. Z dobrim delom in sodelovanjem se da veliko doseči in tako poskrbeti, da so izdelani polizdelki zares dobri in tudi lepo napravljeni.«

nih skupnosti sprejela samoupravne splošne akte o delitvi sredstev za osebne dohodke, pa se vendarle še ni končala aktivnost za izvajanje zakona o združenem delu, ker je šele — po mnenju sindikatov — malo organizacij združenega dela začelo dosledno uresničevati njihova določila. Potrebno je stalno razvijati delitev po rezultatih dela, kar pomeni tudi kritično preučevanje rešitve, ki se v praksi še uporablja.

Kongres bo moral pokazati in dokazati, da naj nastanejo takšni odnosi med delavci, ki bodo predstavili temeljno organizacijo kot osnovno, temeljno samoupravno skupnost združenih delavcev in spoznanje, da je usklajevanje interesov in ciljev združevanja eden izmed bistvenih pogojev za ustrezno organiziranje združenega dela.

Priti mora do združevanja dela in sredstev ter medsebojnega dohodkovnega povezovanja tozdov. Zato je nujno, da le-ti med seboj ugotovijo skupne interese in cilje, zaradi katerih združujejo delo in sredstva. To se praviloma določi s samoupravnimi sporazumi o skupnih temeljih njihovih planov. Še in še bi lahko naštevali vprašanja, dejstva in trditve, o katerih bo 3. kongres samoupravljalcev Jugoslavije spregovoril in nakazal ali pa tudi ugotovil rešitve.

V kamniški občini se je začela akcija za pripravo na 3. kongres samoupravljalcev Jugoslavije. Stališče Občinske konference SZDL, Občinske konference ZKS, Občinske konference ZSMS, Občinskega odbora ZZB, Občinskega sveta ZSS in Občinske skupščine, ki so pripravili akcijski program, je:

Analizirati bomo morali, kako smo v Kamniku uresničevali in razvijali samoupravne odnose, kako smo se povezovali v dohodkovne odnose znotraj OZD v Kamniku kot tudi širšo družbo. Vse pozitivne izkušnje na tem področju je potrebno prenašati kot vodilo drugim, vendar ne v smislu šablonskih rešitev, ki bi krepile sile, ki se upirajo napredku na tem področju.

Kritično bo potrebno izpostaviti vzroke in ob tem nakazati rešitve za odpravo pomanjkljivosti v delovanju. S konkretnim pristopom in delovanjem bomo akcijsko uresnili poglobljeni namen tretjega kongresa samoupravljalcev.

Razprave morajo prežemati elemente gospodarske situacije, ki je v povezavi s stabilizacijo v družbi in pomeni proces, ki je nujen samo v progresivnem smislu, da krepimo zavest delavca.

Delavski razred stoji pred odgovornostjo, da s samoupravnim delovanjem in aktivnostjo pripomore, da bodo nekatere pretrgane vezi dohodkovnega povezovanja in dogovarjanja vzpostavljene v enotnem jugoslovanskem prostoru.

Kongres bo spregovoril o teh vprašanjih in dal pomembno vzpodbudo in prispevek k razreševanju problematike.

Konrad Vavpotič

Bili sta dve skupini delavcev. Prvi ni bilo vseeno, kako je, druga se za delo ni dosti menila. Kritizirala je in se pogovarjala le o osebnih dohodkih. Kot da se bodo ti jemali iz govorjenja in je delo nepomembna stvar.

Prizadevanje za stabilizacijo je naša dolžnost

V zadnjem času je slišati vse več kritičnih pripomb na račun na široko zastavljene družbenopolitične akcije našega gospodarstva: stabilizacije. Nekateri posamezniki so se začeli predajati malodušju, češ, le kako bo stabilizacija uspela, ko pa k tej nalogi neodločno pristopamo. Takšne ljudi bi morali samo vprašati, kaj so do sedaj sami prispevali k stabilizaciji. Na raznih sestankih in nivojih se namreč vse preveč spuščamo v besedne boje glede stabilizacije, ko pa je treba ugotoviti, kaj smo po posameznih tozdih storili konkretnega, se radi izgovorimo, da smo že prej tako varčevali in se nasploh stabilizacijsko obnašali, da nikakor ni moč ublažiti pretirane porabe na nobenem mestu. Najpogostejši odgovor je, da smo se ravnali že doslej nadvse stabilizacijsko, kar naj bi v podtonu pomenilo, da se ne da ničesar več izboljšati, čeprav hkrati vemo, da to sploh ni res. Na vsakem delokrogu se da kaj privarčevati, ublažiti, izkoristiti notranje rezerve, tako glede časa kot materiala itd.

Neumno je misliti, da bo stabilizacija uspela kar sama po sebi. Če bo vsakdo mislil, naj se le pobrigajo drugi, ne bomo nikdar dosegli začrtanih ciljev. Naša država je dovolj bogata in tudi naši delavci dovolj delavni, da se svetovna gospodarska kriza ne bi smela preveč občutiti pri našem delu. Če bi se ob tem še vsakdo kar najbolj zavzel, potem bi lahko prebrodili vse težave z uspehom.

MAMI OB DNEVU ŽENA

Za dan žena, za praznik tvoj,
le kaj naj rečem, mama zlata,
za vse skrbi, za blagor tvoj,
odprta bila so srčna vrata.

Kako je nežna roka tvoja,
ki boža me in me neguje,
kot diš pomladi, rosno cvetje,
ki vetrič rahel ga posuje.

Z nasmehom svojim
kot sonce me ogreješ,
kot da pregnani so oblaki,
če kdaj sladko se mi nasmeješ.

Za dan žena, za praznik tvoj,
ti draga, dobra, skrbna mati,
čestitke tople in ljubezen,
je vse, kar jaz ti morem dati.

Silva Lasič, grobi rez

Ob tem je tudi slišati, da so ponekod samoupravljanje izkrivili, da lahko pomaga predvsem lenuhom. Tudi v tem je lahko del resnice, pred katero si ne smemo zapirati oči. Kdor je Zakon o združenem delu razumel tako, potem bo slej ko prej čutil tudi sam posledice, če mu že delovna sredina le-teh ni nakazala, oz. izvedla. Namen Zakona je ravno nasproten: Da bi bil pravilno nagrajen priden delavec, lenuh pa naj še pravočasno spozna, da z lenobo ne bo mogel živeti na račun drugih in celotne družbe. Takšna sredina, ki delavca-lenuha ne izloči, je nezdrava. Še tak laik lahko ugotovi, da je naš samoupravni sistem zelo dobro zamišljen, kako pa ga izvajamo, je stvar vseh nas.

Prav zato se je še bolj neumno zanašati na druge in pričakovati, da se bo vse uredilo kar samo po sebi. Dokler se sami ne bomo zavedali, da lahko pripomoremo k stabilizaciji in k boljšemu sistemu samoupravljanja, do takrat smo lahko nedolženih misli.

Menda se ne bomo samo brezplodno spraševali o tem in čakali na druge. Storimo tudi sami, po svojih močeh in znanju nekaj za naš boljši jutri, ki naj bi bil vsaj na današnji ravni.

Šele, ko bomo vsi začutili, da so prizadevanja za stabilizacijo dolžnost vseh nas, ko se bo tudi nekaj premaknilo v naši zavesti, bomo lahko pričakovali pozitivnejše rezultate stabilizacije.

Na cesti so jame. Vsi vemo zanje. S kolesi udarjamo vanje, a ne poskrbimo, da bi jih popravili.

Na vratih samopostrežne trgovine manjkajo črke. Že lep čas. Vemo, pa se ne zmenimo.

Ob progi gori luč na prometnem znaku. Kot da prihaja vlak. Vendar je znak le pokvarjen. Vemo za to, pa ne vzamemo zares.

Ob cesti so nametani odpadki. Mor-da jih vidimo ali pa tudi ne. Zdi se nam, da jih ni potrebno odstraniti.

V kinu bo »opolzek« film. V obvestilu piše, da mladini ni primeren. To smo takoj opazili. Packarijo si bomo zgotovo ogledali!

* * *

Radi bi povečali storilnost, samo kako bi to napravili, da se ne bi nobenemu zamerili!

Cene....!

V Uradnem listu SFRJ 16/80 z dne 31. 10. 1980 je bil objavljen »Odlok o oblikovanju cen za posamezne proizvode in storitve po tržnih pogojih«. Ta odlok se nanaša tudi na oblikovanje cen proizvodov panoge 0123 — proizvodnja končnih lesnih izdelkov — in velja tudi za našo DO.

Kakšne spremembe prinaša ta odlok? Z dnem 31. 10. 1980 je prenehalo nekajletno mirovanje na področju formiranja cen proizvodov lesne industrije, kajti vse do tega dne so bile cene naših proizvodov brez vsakršnih možnosti za povišanje. Tako so cene nekaterih naših proizvodov veljale v nespremenjeni višini nekaj let in so bile danes že povsem neustrezne.

Iz spodaj navedenega prikaza je razvidno, od kdaj so veljale cene naših proizvodnih programov:

MARKETING SKUPINA

1. Klubski fotelji
od januarja 1975
2. Leseni stoli in fotelji
od januarja 1975
3. Lesene mize
od januarja 1975
4. Organizacijska sredstva
od decembra 1977
5. Unj novi program
od marca 1978
6. Modul program
od avgusta 1978
7. Biro K
od marca 1979
8. Kovinska miza, stoli in fotelji
od marca 1979
9. Kinofotelji
od marca 1979

Lahko vidimo, da so cene nekaterih naših proizvodov stare že pet let. V tem obdobju so se cene iveric, furnirja, lesa, lakov, lepil, energije, ki predstavljajo stroške izdelave proizvodov, zelo povečale in tako so naše prodajne cene postale za normalno poslovanje neprimerne.

Novi zvezni »Odlok o oblikovanju cen za posamezne proizvode in storitve po tržnih pogojih« bo posameznim delovnim organizacijam omogočal večjo samostojnost pri vodenju cenovne in s tem tudi poslovne politike, vendar bi vsako nekontrolirano povečevanje cen lahko za posamezno DO imelo tudi zelo nezaželene učinke.

V panogi 0123 — Proizvodnja končnih lesenih izdelkov — v kateri se nahaja tudi naša DO, vlada velika konkurenca sorodnih proizvajalcev. Če bi neka DO preveč povečala cene svojim proizvodom (ob nespremenjeni kvaliteti), bi se že po nekaj mesecih za to DO pokazalo zmanjšanje naročil, izpad prodaje in slabši poslovni rezultat. Ta DO bo prisiljena znižati cene svojih proizvodov in jih uskladiti s cenami konkurenčnih proizvajalcev.

V Stolu smo se zelo pazljivo lotili formiranja cen proizvodov v novih pogojih poslovanja.

Komisija za oblikovanje cen v DO Stol je na svoji zadnji seji 6. 11. 1980

Hvala, delavke in matere!

Tudi v naši tovarni je zaposlenih zelo veliko delavk. Opravljajo najrazličnejša dela. Od skoraj moških do takih, ki so posebej primerna za žensko roko.

Moški gledamo na sodelavke z moškimi očmi. Zahtevamo, da so delavne, natančne in vedno prijazne. Zelo malokrat pomislimo, da jih poleg rednega vsakodnevne dela v tovarni čaka še prav toliko opravil doma. Delavke, ki so žene, gospodinje in matere, že med delom premišlujejo, kako se bodo zasukale tudi po drugi uri, da bo družina najhitreje postrežena, otroci urejeni in stanovanje pospravljeno. Premišlujejo, kako bodo uredile na tisoče stvari, ki jih morajo opraviti, da bo doma vse v redu, da bodo vsi zadovoljni in bodo tudi otroci začutili, da jih ima mamica zares rada.

Čez nekaj dni bo dan žena. Vsaj v teh dneh, tako kot vsako leto, se spomnimo, da niso naše družice le marljive delavke v tovarni, kjer morajo prav tako, kot moški, napraviti vsakodnevno obvezo, temveč tudi skrbne žene in matere, ki so same najbolj srečne in zadovoljne tedaj, ko je tudi v domačem krogu vse urejeno.

Ob dnevu žena pomislimo, da je pravo življenje skupno življenje nas vseh, ki je le tako napolnjeno z občutkom sreče, katerega bi žal pogrešali šele tedaj, ko bi ostali brez njega.

Vsem delavkam ob osmem marcu zahvala za njihov trud, za skrb, za nesebično skupno delo in delo v domačem krogu, za ljubezen...



predlagala, da se spremenijo cene le nekaterih naših proizvodnih programov.

Te spremenjene cene je s »tihim« pristankom odobril Zvezni zavod za cene dne 18. 12. 1980 in s tem dnem so nove cene začele veljati. Potrebno je povedati, da se nove cene v skladu s konkurenčnimi cenami podobnih proizvodov, v skladu s povečanimi stroški materiala in surovin in v okviru določil Zveznega zavoda za cene, da se cene ne smejo povečati za več kot 18 %.

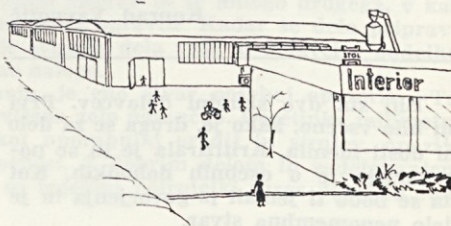
Glede na to, da je še vedno v veljavi zakon o omejevanju investicijskih vlaganj v poslovne zgradbe, ki je močno prizadel prodajo našega pisarniškega pohištva, smo se odločili, da dobimo večjo pozornost posvetili proizvodnji in prodaji stanovanjskega pohištva in seveda izvozu. Tako smo 30. 12. 1980 prijavili Zveznemu zavodu za cene dva nova stanovanjska programa PRINCIP slog in direktorski kabinet DELTA. Kdaj bodo cene tem programom odobrene in kdaj bomo lahko začeli s prodajo proizvodov, zaenkrat ne moremo reči.

V začetku leta 1981 so se namreč na

področju cen zgodile nekatere spremembe. Tako se je sedaj pristojnost za odobritev in evidenco cen proizvodov panoge 0123, kamor spadajo proizvodi naše DO, prenesla iz zveznega na republiški nivo, t. j. Zveznega zavoda za cene na Republiško skupnost za cene. S temi spremembami je na področju cen zavladalo prehodno obdobje in dokler Republiška skupnost ne sprejme navodil in določil, kakšen bo postopek in način doseganja novih cen starih in novih proizvodov, cen novih programov PRINCIP, SLOG in DELTA ne moremo uveljaviti.

Boris Bavčar, ml.

KOMENTAR DODATE SAMI!



S samoprispevkom rešujemo potrebe delavca v tozdu in krajana v krajevni skupnosti

Eden najpomembnejših virov financiranja Krajevnih skupnosti je brez dvoma krajevni samoprispevek in zato ni bilo naključje, da smo mu v razpravah za sprejem Družbenega dogovora o srednjeročnem planu občine Kamnik za obdobje 1981—1985 posvetili toliko pozornosti. Izhajali smo iz potreb povezovanja krajevnih skupnosti z delavci v temeljnih organizacijah združenega dela, ki so pripravljeni sofinancirati potrebe krajevnih skupnosti in to tiste potrebe, ki so opredeljene v temeljnih planih KS.

To je pravilen in samoupraven pristop, ki pa je nekoliko težje izvedljiv. Zato smo se z družbenim planom občine Kamnik in samoupravnimi sporazumi o temeljnih planov občinskih samoupravnih interesnih skupnostih za srednjeročno obdobje 1981—1985 odločili, da bomo skupaj financirali nekatere investicije s sredstvi, zbranimi s krajevnim samoprispevkom.

Dosedanja obveza za plačevanje krajevnega samoprispevka poteče aprila letos. Zato so vodstva družbenopolitičnih organizacij, predsedstvo in izvršni svet občinske skupščine podprli pobudo občinske konference SZDL za nov krajevni samoprispevek, s tem da se za akcijo za nov krajevni samoprispevek angažirajo vsi dejavniki.

Samoprispevek naj bi se razpisal v višini 2%, od tega bo polovico namenjeno za financiranje potreb krajevnih skupnosti, polovica pa za financiranje razvoja zdravstva in šolstva, vse v skladu s sprejetimi programi.

Citiramo iz stališča vodstev družbenopolitičnih organizacij, predsedstva skupščine in izvršnega sveta občinske skupščine: »Najpomembnejša naloga na področju razvoja zdravstva je izgradnja novega zdravstvenega doma, kar je glede na strokovne analize najracionalnejša možnost za razvoj zdravstvenega varstva. Sredstva za izgradnjo zdravstvenega doma je potrebno izbrati racionalno in smotno, o smotnosti in racionalnosti trošenja sredstev pa je potrebno sproti obveščati občane.

V pripravah za samoprispevek se morajo aktivno angažirati vse družbenopolitične organizacije za razčiščevanje vseh odprtih vprašanj, tako v krajevnih skupnostih kot tudi v tozdih, pa tudi občinska zdravstvena skupnost in občinska izobraževalna skupnost.«

Sredstva, plačana s krajevnim samoprispevkom — o njem bomo glasovali

12. 4. 1981 — se bodo torej namensko uporabila kot soprispevek:

— k uresničitvi programov razvoja krajevnih skupnosti;

— za izgradnjo zdravstvenega doma v Kamniku;

— za gradnjo šolskih objektov: prizidek k osnovni šoli v Komendi, adaptacija šole v Mostah, osnovna šola Toma Brejca v Kamniku, tretja faza izgradnje šole na Duplici in skupna gradnja osnovne šole s prilagojenim programom z občino Domžale v Domžalah.

Samoprispevek se bo uvedel za dobo petih let, in sicer od 1. maja 1981 do 30. aprila 1986 in ga bodo plačevali na območju občine Kamnik:

— občani, ki prejemajo dohodek iz delovnega razmerja v višini 2% od neto osebnega dohodka;

— občani, ki prejemajo pokojnino, v višini 2%;

— občani, ki imajo dohodek iz kmetijske dejavnosti, v višini 2% od katastrskega dohodka in dohodka od gozdov;

— občani, ki z osebnim delom in lastnimi delovnimi sredstvi opravljajo aktivno in drugo gospodarsko dejavnost oz. intelektualno storitev, 2% od osnov, od katere se plačujejo davki in prispevki.

Zavezanci, ki imajo dohodek iz dveh ali več virov, bodo plačevali samoprispevek za vsak vir dohodkov posebej.

Samoprispevek se ne bo plačeval od invalidnin, socialnih podpor, pokojnin z varstvenim dodatkom, otroških dodatkov, štipendij ter od nagrad, ki jih prejema učenci v gospodarstvu.

Plačevanja samoprispevka bodo oproščeni:

— občani katerih dohodek iz delovnega razmerja ali pokojnin ne presega 45% letno ugotovljenega osebnega dohodka v republiki in

— občani, ki imajo dohodek od kmetijske dejavnosti, če letni katastrski dohodek od obdelovalnih površin ne bo presegal zneska, ki bo določen z občinskim odlokom o razpisu referendumu za uvedbo samoprispevka v občini Kamnik.

Od zbranih sredstev bo, kot rečeno, šlo 50% za pokrivanje krajevnih skupnosti, 50% pa za programe samoupravnih interesnih skupnosti s področja

zdravstva in izobraževanja. Samoupravna zdravstvena skupnost bo od zbrane denarja porabila 78%, skupnost za izobraževanje pa 22%.

Torej, referendum bo 12. aprila letos. Ko bomo na glasovnici obkrožili besedico »ZA«, bomo pokazali, kako dobro se zavedamo, kaj vse nam je dosedanji samoprispevek prinesel, kako koristno smo ga uporabili, pokazali pa bomo tudi, da se naša samoupravna zavest utrjuje in da sprejemamo celotno politiko samoupravnega dogovarjanja, kajti ni krajevnih skupnosti, ki ne bi bila finančno in politično odvisna od delavcev v tozdih, prav tako pa ni temeljne organizacije, ki svojih korenin ne bi imela v krajevni skupnosti.

Konrad Vavpotič

KADROVSKE SPREMEMBE ZA JANUAR 1981

Delovno razmerje so sklenili:

V TOZDU SEDEŽNO POHIŠTVO
LANIŠEK Janez, NK delavec, PE-8
KOMATAR Miran, NK delavec
skladišče 10

V TOZDU PLOSKOVNO POHIŠTVO
BRELIH Brigita, NK delavka
PLAHUTA Anton, NK delavec

V TOZDU KOVINSKO IN OBLAZINJENO POHIŠTVO
TUŠEK Igor, NK delavec, PE-5

V TOZDU TEHNIČNE STORITVE
DELANOVIĆ Osman, NK delavec

Delovno razmerje so prenehali:

V TOZDU SEDEŽNO POHIŠTVO
AGOVIĆ Rasim, NK delavec,
PE-7, v JLA
KOŽELJ Bojan, PK mizar,
PE-8, v JLA
KLADNIK Sašo, KV poh. mizar,
PE-8, v JLA
PUŠKAR Habiba, NK delavka, PE-7

V TOZDU KOVINSKO IN OBLAZINJENO POHIŠTVO
BERLEC Srečko, NK delavec,
PE-5, v JLA

V TOZDU PLOSKOVNO IN KOSOVNO POHIŠTVO
HAFNER Andrej, NK delavec

V TOZDU TEHNIČNE STORITVE
JUHANT Janko, KV stroj. ključ.,
invalidsko upokojen
FLIS Maksimiljan, KV avtoelek.

V SKUPNIH SLUŽBAH
KRANJEC Stanislav, dipl. pravnik,
v JLA
ŠTEBE Roman, ekonomski tehnik
ŠVIGELJ Alojz, dipl. psih.

Kadrovski oddelek



Premislmo, kako poskrbeti za boljši jutri

IO OOS DO Stol Kamnik je na svojo sejo, ki je bila 28. 1. 1981, povabil predstavnike:

- iz republiške zveze sindikatov,
- iz medobčinske zveze sindikatov,
- iz občinske zveze sindikatov.

Ta seja je bila sklicana zaradi tekoče problematike naše DO in vse lesne industrije v naši republiki. Večina predelovalne lesne industrije pesti nabava repromaterialov: iverk, hlodovine in zakon o omejevanju investiranja v negospodarske investicije. Razprava se je precej široko razvila v smeri iskanja rešitev za celotno lesno industrijo in našo DO zlasti zaradi:

1. pomanjkanja surovin — predvsem hlodovine in iverk,
2. visoke cene surovin in repromaterialov,
3. večje družbene obveznosti,
4. nekreditiranja serijske opreme za naše proizvode,
5. za našo DO še omejitve tržišča (predpisi).

Družbenopolitične organizacije, samoupravni organi in poslovodne strukture so posredovale pri zvezi sindikatov, Gospodarski zbornici in Skupščini SFRJ, problematiko, s katero se bo lesna industrija, še zlasti proizvodnja pirsarniškega pohištva, srečevala.

Nihče ne sme zapirati oči pred že nastalimi težavami in seveda tudi tistimi, ki nas še čakajo in bodo verjetno težje premostljive. Zato moramo vsi, vsak na svojem področju, skrbno paziti in odmikati ovire sproti in razumno, da nam bo lažje izvrševati že zastavljene naloge in slediti dolgoročnim smernicam. Le s takim načinom dela in skrbnostjo bomo uspeli prebroditi kritične situacije.

Predvsem moramo vložiti vse sile za čim večji izvoz izdelkov na tuja tržišča. Celotni kolektiv je člen verige, ki ovija domači in tuji trg. Zavzeti se moramo, da zaupan material čim bolje izkoristimo, delo opravimo vestno in tako pripomoremo k minimalni porabi, ki nam dviga skupni dohodek. Del iz družbenega dohodka je tudi naš osebni dohodek. Torej čim večji družbeni dohodek, tem večji del za delitev osebnih dohodkov. Predvsem pa moramo izdelovati izdelke, ki jih narekuje tržišče, kvalitetno, pravočasno in z estetskim videzom. Ravno tu smo pri črni točki v naši proizvodnji.

Že od leta 1979 dalje je uvoz omejen, tržišče iverk prazno in malo hlodovine. Glede na to je naša proizvodnja v nezavidljivem položaju. Naši laki, lepila in drug material, ki ga nujno potrebujemo za naše proizvodne programe in se ga nekaj dobi na domačem trgu, ni povsem primeren za našo tehnološko obdelavo, kar povzroča:

1. poslabšanje zdravstvenega stanja delavcev, ki delajo s temi materiali,
2. manjšo količino gotovih izdelkov,
3. kvaliteto slabše končne izdelke.

Iz teh ugotovitev sledi manjši efekt pri enaki količini porabe. Zato je naša dolžnost to izgubo nadoknaditi s skrb-

nostjo pri delu, kar se bo poznalo pri manjši porabi materialov. Poizkušajmo izkoristiti vse najmanjše možnosti za prihranek materiala, časa in izdelati res dobre izdelke, ki bodo kljub težavam na trgu, konkurenčni.

Prav vsak član kolektiva se mora zavedati, da upravlja in dela s sredstvi, ki so NAŠA LAST. Torej mora delati tako skrbno kot doma. Vsi smo gospodarji — lastniki sredstev, s katerimi upravljamo in se nam ves trud obrestuje z obračunom osebnih dohodkov.

Ena od glavnih nalog vseh sindikatov v občinskem, republiškem in zveznem merilu je ščititi domačo industrijo in posredno vplivati za čim večji izvoz na tuja tržišča. Ob tem nastopajo težave uskladišne trgovanja. Vsaka DO si prizadeva pridobiti čimveč zunanega

Prav tako mora biti naloga vseh sindikatov za ureditev sodelovanja proizvajalcev ostalih repromaterialov ne glede na industrijsko smer, katerih končni proizvodji so repromateriali ali polizdelki drugih smeri industrije. V tej smeri bi nekje morali dolgoročno planirati nabavo oziroma prodajo. Morda obstajajo možnosti boljših rešitev, ki jih je treba poiskati. Dobro premislmo in dober predlog posredujmo naprej preko osnovne organizacije sindikata.

V okviru kolektiva se vse preveč razširjajo neresnične informacije, ki jih posreduje peščica ljudi. To škoduje našemu ugledu in kvarno vpliva na moralno nas vseh. Zato se moramo tudi vsi potruditi, da se to ne bo več pojavljalo, in skrbeti, da je o težavah in njihovih rešitvah čimprej pravilno obveščen ves kolektiv, ne glede, kje so težave privrele na dan. Že samo s pravilnim in pravočasnim obveščanjem in po potrebi s skupnim reševanjem se bomo lahko izognili natolcevanjem in marsikateremu problemu, ki je vsem skupaj samo v škodo.

Pomislmo, kako smo osebno užalje-



trga in zato nekje domači trg ostaja brez potrebne ponudbe, na drugi strani pa se pojavlja ponudba izdelkov, ki tehnološko ne ustrezajo stoddostno za nadaljnjo proizvodnjo. Iz tega sledi pomanjkanje in zasičevanje trga ob enem.

Morda bi bil izhod za reševanje problema nabave iverk v rešitvi s kooperantskimi izvoznimi pogodbami z delitvijo dobljenih — iztrženih deviznih sredstev na osnovi kalkulatorskega računa s procentualnim vlaganjem kooperantov. Tako bi nastopil trikratni pozitivni uspeh za lesno industrijo:

- zagotovljeno delo in prodaja za devizna sredstva proizvajalca končnih izdelkov, ki so polizdelki za druge DO,
- zagotovljena proizvodnja v DO, ki kupuje finalne izdelke drugih proizvajalcev za nadaljnjo predelavo,
- večje povpraševanje na zunanjem trgu za finalne izdelke, zaradi pomanjkanja polizdelkov, ki bi jih naše tržišče ne dobavljalo.

ni, če nas kdorkoli neupravičeno privatno blati. Tu nastopamo v skupnosti, ki jo sestavljamo posamezniki in bi morali biti zato še bolj občutljivi in premišljivi z izjavami, ki jih dajemo sami ali pa smo posredniki le-teh in niso točno preverjene. Na sodelovanju in dobrih medsebojnih odnosih temelji ves naš obstoj in delovanje. Ne zapirajmo se slepo v lasten krog, povejmo težave in porajajoče se nepravilnosti premišljeno, na glas in s predložitvijo dejanskega stanja. Vsak član kolektiva lahko zahteva članski sestanek v okviru sindikalne skupine, če razlog ni povsem osebni, pač pa izvira iz delovne okolja, ki ga je potrebno kolektivno rešiti. Nikakor pa ni umestno reševanje »za ovinki«, kar krepko popači sam dejanski problem. Rešitve ni, nastane pa nov problem, ki je mnogokrat hujši od dejanskega — netočno informiranje.

Vsi zaposleni v isti DO smo, kot ogromna družina brez staršev, ki naj bi

Tozd I pred obračunom za lansko leto

Rezultati poslovanja TOZD — Sedežno pohoštvo za leto 1980 na postavljeni plan so zelo ugodni. V prvi devetih mesecih je bil plan presežen s 16 odst., za celo leto pa računamo s prekoračitvijo za 18 odst.

Celotni prihodek na osnovi plačane realizacije v prvih devetih mesecih je dosegel vrednost 25.359 milijarde din, kar predstavlja 16 odst. nad planom oziroma 30 odst. povečanje v primerjavi z letom 1979.

Dohodek je ustvarjen z indeksom 127 odst., v primerjavi z letom 1979 pa s 152 odst. Izredno visoki so prispevki za SIS (z indeksom 262). Davki, prispevki in ostala plačila so se povečala, kar je razumljivo, saj je tudi dohodek v primerjavi z letom 1979 večji za 52 odst.

gospodarili z našimi sredstvi. Zato gospodarimo vsi in moramo skrbeti, da bomo od tega našega skupnega gospodarstva imeli čimveč. Uresničitev poslednje misli je možna samo ob res dobrem gospodarjenju, ki nam ga nalaga sedanja in predvidena bodoča situacija na tržišču.

Naša dolžnost je, da poizkušamo najti in onemogočiti vsakega, ki bi kakorkoli poizkušal škodovati našim skupnim nalogami in ciljem.

Z aktivnostjo naših delavcev smo uspešno izpolnili plan 1976—1980. Fizični obseg proizvodnje se je povečal letno za 6,2 % (plan 5 %, zaposlenost se je povečala za 1,3 % (plan 1,2 %), porast produktivnosti za 4,9 % (plan 3 —4 %). Še posebno pozitivno je, da smo 80 % rasti proizvodnje dosegli s povečano produktivnostjo.

Z izvozom ne moremo biti povsem zadovoljni, saj je v posameznih obdobjih celo upadal. V letu 1980 smo dosegli največji izvoz — okoli 4,6 mio dolarjev.

Celotni prihodek se je povečal z letno stopnjo 26,3 %, porabljena sredstva pa s stopnjo 28,2 %, dohodek s stopnjo 81,6 % in osebni dohodki s stopnjo 22,4 %. Na področju investicijskih vlaganj smo od planiranih 167,5 mio din vložili okrog 255 mio din.

Na osnovi teh podatkov in obravnavanja poslovnih rezultatov v letu 1980 lahko vendarle izračunamo, da bomo tudi planska predvidevanja v letu 1981 izpolnili. To pa le s pogojem, da vsak naredi, kar mora in še več. V prihodnje moramo še z večjo intenzivnostjo skupaj iskati rešitve za premoščanje težav, ki so in se bodo še pojavljale. Aktivno in strpno obravnavanje problemov in usklajevanje želja z možnostmi so elementi, ki jih bomo morali letos in v tem srednjeročnem obdobju še bolj upoštevati.

Potrudimo se, rešujemo probleme pametno, kompleksno in učinkovito, varčujemo in kritizirajmo javno, ko je to res potrebno! Vse pravočasno, na pravem mestu in uspeh ne bo izostal.

Marinka Perčič

stotkov, v primerjavi s planom pa za 27 odst.

V zadnjih mesecih smo pričakovali normalno povečanje cen osnovnim surovinam, ki jih uporabljamo za izvoz. Pa se je zgodilo tisto, kar je nenormalno: cene so se za razne materiale povečale od 46 odst. do 106 odst. Tako visoko povečanje cen osnovnih surovin ne bomo mogli prenesti na zunanje kupce, kakor tudi ne na domačega potrošnika.

S takim obnašanjem se rušijo stabilizacijska prizadevanja naše družbe.

Samoupravno dogovarjanje (ali dohodkovno povezovanje) med gozdarji in lesarji je ostalo na papirju, prvi so dobili večjo ceno, drugi pa vse možnosti, da bomo imeli še manj surovin ob visoki ceni. Iz tega sledi, da bomo v letu 1981 v finalni proizvodnji izdelovali izdelke za izvoz z izgubo. V nasprotnem primeru bo izvoz v lesni industriji manjši ali pa bomo morali denar še ponovno razvrednotiti, da bo izvoz rentabilen.

Skupno je bilo v devetih mesecih izvoženega za 3.229.655 USA dolarjev. Direktni izvoz pa se je zmanjšal za 12 odst., preko posrednikov pa povečal za 53 odst. Bolje bi bilo, da bi bilo obratno, ker so stroški pri direktnem izvozu manjši in dohodek večji.

Na dober rezultat poslovanja so vplivali še ostali dejavniki. Produktivnost dela se je povečala šele v drugem pol-

letju. Bolniški izostanki so se zmanjšali za 4 odst. do 30 dni, nad 30 dni pa za 14 odst. Občutno pa so se zmanjšali porodniški dopusti (od 32.552 ur v letu 1979 na 14.788 v letu 1980), kar predstavlja zmanjšanje za 55 odst. Število zaposlenih v tozdu se je zmanjšalo za 3 odst.

Povprečni neto OD v tozdu (brez nadur) za obdobje januar—september so bili 7.182 din, kar predstavlja 22-odstotno povečanje v primerjavi z letom 1979.

Kakovost izdelkov pri visokem povprečnem doseganju norm (126 odst.) predstavlja edino poslabšanje. Večje število reklamacij v zadnjem času v izvozu, kot tudi na domačem trgu, je zaskrbljujoče, saj se lahko kaj hitro odrazijo tudi na dohodku. V kvaliteti bomo zaradi površnosti in miselnosti, kaj je dobro, kaj hitro zapravili dobro ime oziroma mesto, ki ga Stal še ima, če ni že zadnji čas, da mišljenje spremenimo in priznamo, da so drugi bolj prizadevni od nas.

Nabavna problematika na področju lesnih tvoriv je še vedno pereča. Cene, ki so še vedno v porastu, bodo prispevale, da bodo materialni stroški občutno porasli. V letu 1981 si bomo morali prizadevati, da bomo osnovno surovino (od hloda pa do končnega izdelka) še bolje izkoristili. Prizadevati si bomo morali, da bomo dosegli večjo kvaliteto izdelkov. Čaka nas torej več dela in prizadevanja.

Načrti za leto 1981 so tako pripravljeni, da bi dosegli boljšo stopnjo predelave lesa in večjo kvaliteto končnih

(Nadaljevanje na 10. strani)



Ročno struženje so že davno nadomestile polavtomatske in v zadnjem času avtomatske stružnice. Vendar je še vedno tudi pri tem delu najpomembnejši človek. Od njega je odvisno, če bodo napravljeni kvalitetni polizdelki in če bo stroj dobro izkoriščen.

Med zelo dobre delavce v oddelku struženja spada Peter Prezelj, ki mu mojstri zaupajo razna dela. Zelo lepo napravi vzorčne polizdelke, z veseljem pa dela na avtomatski stružnici, kjer je delo tudi zanimivo, le stroju je potrebno pravilno in redno streči.

Z drugega srečanja urednikov kamniških glasil

Lansko leto je Komisija za obveščanje pri Občinskem sindikalnem svetu v Kamniku organizirala prvi delovni sestanek za urednike internih glasil in drugih delavcev, ki se ukvarjajo z obveščanjem v kamniških delovnih organizacijah. Sestanek je bil v delovni organizaciji Svilanit. V takem krogu smo se tedaj prvič pomenili, kakšno je pri nas obveščanje, kakšna so sredstva obveščanja in kakšna je obveščenost.

Drugo srečanje je bilo v začetku letošnjega februarja v Stolu, v upravni zgradbi. Tudi na tem srečanju je bila udeležba dobra, prisotnih je bilo deset urednikov in drugih, ki organizirajo in urejajo obveščanje v naših tovarnah. Na sestanku sta bila tov. Tomo Malinarič in Janko Blagšič iz Občinskega sindikalnega sveta, Stolov direktor tov. Vinko Gobec in predsednik Stolovega sindikata Franc Sikošek.

V začetku je tov. Vinko Gobec seznanil udeležence sestanka z našo delovno organizacijo. Povedal je, da se je Stol v zadnjih letih močno razširil. Vsak bo lahko potrdil, da smo zgradili veliko novih proizvodnih oddelkov, novo upravno zgradbo, pred končno izročitvijo namenu pa je nova sodobna kuhinja s samopostrežno delilnico hrane.

V Stolu nas je tisoč sedemsto in smo lani ustvarili 1,68 milijarde celotnega prihodka in 420 milijonov dohodka. Lani smo imeli tudi dober izvoz, blizu pet milijonov dinarjev. Delovni načrt smo v vseh elementih izpolnili, otepali pa smo se tudi z velikimi težavami. Cene proizvodnih materialov so sunkovito naraščale; samo cena iver-

kam se je lani dvakrat povečala. Ni smo v zavidljivem položaju, vendar se močno trudimo, da bi ustvarili boljše pogoje za sebe in skupnost. Trudimo se, da bi se osebni dohodki delavcev približevali močnemu naraščanju življenjskih stroškov. Naš povprečni osebni dohodek je okoli osem tisoč din, največ delavcev pa prejema od 6 do 9 tisoč dinarjev. Proizvodnim delavcem bomo povečali osebni dohodek za približno 10 odstotkov, v skupnih službah pa za 3 odstotke.

Za leto 1981 smo sprejeli delovne načrte. Probleme imamo z zastarelo izdelavno tehnologijo, ki ne dopušča sodobnejšega proizvodnje, predvsem pa je zastarela izdelava stolov. Število naših proizvodov je preko petsto, če pa upoštevamo variante teh izdelkov, jih je nad 2500. Nenormalnih zalog nimamo, ker vemo za koga proizvajamo.

V letošnjem letu in tudi v prihodnje nas čaka zelo veliko dela. Posodobili bomo proizvodnjo še povsod, kjer je zares predraga in terja prevelike delavčeve napore. Poiškati moramo notranje rezerve, ki jih imamo še vedno in še bolj proizvajati tiste izdelke, ki se nam izplačajo in jih trg tudi potrebuje. Storitvi moramo vse, da bomo postali konkurenčni tudi na zunanjem trgu.

Pri osebnih dohodkih nismo na najvišjem mestu, za delavca pa smo poskrbeli na veliko drugih načinov, ki tudi zahtevajo veliko finančnih sredstev. Sestnajstim delavcem smo lani omogočili nakup stanovanja, stodvajsetim novogradnje in adaptacije. Letovanje imamo urejeno v svojih in najetih po-

čitniških prostorih. Velik del stroškov letovanja plača delovna organizacija, več tistim delavcem, ki imajo nižji osebni dohodek in večjo družino. Tudi na številnih drugih področjih skušamo pomagati našemu delavcu, da bo rešil osebne probleme in si ustvaril pogoje za dobro delo na delovnem mestu. Skrb posvečamo tudi rekreaciji, kulturnemu in nenazadnje, strokovnemu izobraževanju.

Skrb za dobrega delavca bo v bodoče še bolj prisotna. Vsakdo, ki bo zavestno delal, bo stimuliran na področju družbenega standarda. K temu si prizadevajo skupni samoupravni in družbeni organi in delavski organi v tozidih. Razumljivo pa je, da si bomo tudi tukaj lahko toliko dali, kolikor bomo ustvarili.

V nadaljevanju sestanka so nekateri prisotni na sestanku vprašali glavnega direktorja še nekatere stvari, ki jih je rad obrazložil. Udeleženci so spoznali, da so delavske zadeve v Stolu, kljub temu, da je zelo velik, v veliki

RAZPIS

za gospodarja športnega društva Virtus — Duplica.

Delo: vzdrževanje čistoče v objektu in okolici, vzdrževanje igrišča, vzdrževanje in čiščenje dresov in športnih rekvizitov, redno vodenje evidenčnih knjig inventarja in potrebnih potrebščin, nabava športnih potrebščin po nalogu upravnega odbora.

Rok prijave je 10 dni po objavi.

Prošnje sprejema komisija za kadre ŠD Virtus (tov. Štros, int. telefon 227).

Vsi prijavljeni kandidati bodo o odločitvi kadrovske komisije obveščeni najkasneje do 20. 3. 1981.

Kadrovska komisija
ŠD Virtus - Duplica

(Nadaljevanje z 9. strani)

izdelkov, zmanjšali materialne stroške, posebno še pri materialih, ki so dragi in jih ni dovolj na tržišču, so pa bistvenega pomena za doseganje kakovostnih izdelkov.

Program, ki je predviden, ne predvideva povečanja lesne surovine, temveč boljšo predelavo lesa. V preteklem letu smo vložili sredstva v nove izdelke, ki so nam stalno primanjkovali. Zato bo potrebno v naslednjem letu to prednost izkoristiti v izvozu in na domačem trgu.

V razvojnih načrtih je predvidena večja rekonstrukcija poslovne enote 8. Z odlaganjem tega programa se odlašča že od leta 1978, razumljivo iz upravičenih razlogov, pa ne zaradi stabilizacije, kot je to danes moderno izgovorjeno. Če bi se stabilizacijsko obnašali, bi morali rekonstrukcijo izvesti že v letu 1977, to je takrat, ko smo za PE-8 postavili proizvodni program za inženirsko opremo.

Iz leta v leto se je program večal in dosegel veliko količino v proizvodnem programu kot tudi v realizaciji. Omenjeni program danes proizvajamo preveč obrtniško, konkurenca na trgu pa je vse večja.

Industrijski način proizvodnje bo prispeval, da se bo čas izdelave zmanj-

šal in kvaliteta izdelkov povečala. Materialni stroški pri površinski obdelavi se bodo zmanjšali za 30 odst., delovni pogoji, ki so danes posebno za ženske nemogoči, pa normalizirali.

V naslednjih letih bo potrebno vložiti več v stroje in naprave, odpisanost strojev in naprav v tozidu je 98 odst., kar je 28 odst nad povprečjem lesne industrije v Sloveniji.

Zelo razveseljivo bi bilo, če bi lahko doma izdelali razne naprave in pripomočke, ki bi omogočili kvalitetno izdelavo.

Danes so v lesni industriji, ki ima dobro proizvodnjo priprave, ki naredijo 2 do 3-krat več od zastarelih strojev in osnovnih šablon. Združevanje operacij na enem stroju delavcu omogoča, da izdela večjo količino in delo tudi bolj kvalitetno opravi.

Zahteve zunanjega tržišča po kvalitetnih izdelkih bodo stalno večje, pa tudi na domačem trgu. V program, ki smo ga predvideli za leto 1981, bo potrebno vložiti veliko dobre volje, da bo kvalitetno opravljen. V širokem asortimentu, ki je predviden, bo potrebna dobra odločitev, da ga bomo pravilno izbrali. Prekasne ugotovitve, da ne prodajamo dobro, nam polnijo skladišča polizdelkov in končnih izdelkov.

Boris Švajger



Mamice za Dan žena ne pričakujejo velikega darila ali kako drugo veliko presenečenje. Posebno prijetno pa so presenečene ob drobnih pozornostih, ki je dana iz srca in predstavlja bolj dobre želje kot zunanji blišč. Dve, tri drobne cvetke in iskrene želje, da bomo bolj-ši, napravijo več kot dolgo besedičenje.

meri urejene. Kar še nismo uspeli, bomo v prihodnje, izboljševali in dograjevali pa bomo tudi sedanje dosežke.

Nadalje je tekla beseda o informiranju, predvsem v Stolu.

Praksa je pokazala, da je pravilna, pravočasna in temeljita obveščenost eden izmed pomembnih pogojev za dobro in načrtno delo. Kjer so dali informiranju potreben poudarek, so pričeli delavci z večjo zavzetostjo opravljati zaupane naloge na delovnem mestu in aktivneje sodelovati v organih upravljanja. Dober potek informacij je velikokrat pogojeval, da je bila zastavljena akcija dobro in ob pravem času opravljena.

V Stolu imamo veliko načinov informiranja. Med zelo pomembnimi so gotovo ustne informacije, ki so zelo hitre, imajo pa predvsem to slabo lastnost, da lahko postanejo netočne tudi v zelo enostavnih pomenih. Prizadevamo si, da bi v prvotnem pomenu dosegli vsakega delavca, ga seznanile s stanjem in predlogi ter ga usmerjale k pravilnemu odločanju.

Veliko akcij samoupravnih dogodkov, pa naj je šlo za pravilnejšo delitev osebnih dohodkov, novo, ustrežnejše nudenje družbenega standarda, razlaganje in sprejemanje delovnih načrtov ali obrazložitev in sprejemanje samoupravnih sporazumov in še veliko drugega, je prevzel sindikat, ki je v Stolu najaktivnejša družbena organizacija.

Sindikat je bil pobudnik akcije in kasneje, v osnovnih delovnih skupinah tisti, ki je delavca usmerjal, da je deloval v samoupravnem življenju. Iz preteklega obdobja je razvidno, da je tako delo prineslo veliko dobrih rezultatov.

Pomembno vlogo informiranja so opravili delegati v samoupravnih organih, ki so prinesli pobude iz delovnih sredin in kasneje na delovnih mestih

informirali delavce o samoupravnih sklepih.

Obstaja še več načinov samoupravnega delovanja in informiranja. Sem spadajo tudi večji in manjši zbori delavcev po tozdi v skupnih službah. Ti so bili najkoristnejši tedaj, ko so bili zares temeljito pripravljeni, material za sestanke pa pravočasno in v primerni obliki razdeljen med delavce.

Samoupravnemu gradivu moramo v bodoče dati večjo pozornost. Predvsem, da ne bi bil preobširen. Biti mora razumljivo napisan. Na tem področju moramo še veliko napraviti. Znano je, da je nekaterim pripravljalcem informacij še vedno preveč vseeno, kako se bo preprosti delavec znašel. Kadar bo prejel zajeten zvezek papirja, ki bo suhoparno popisan in bo vseboval zanj kup nerazumljivih tabel, tedaj gradiva gotovo ne bo preučil in se za sestanek pripravil. Vsaka stvar se da povedati tudi na preprostejši način. Na tem področju so napravljeni začetki, zahvaljujoč predvsem tistim, ki se zavedajo te pomembnosti.

Za pretežni del zapiskov lahko trdimo, da so napisani na pristopen način in je zato tudi zanimanje delavcev za-

nje primerno. Za Stolov Informator, ki opravlja pomembno vlogo na hitro napisanih in razdeljenih informacij, je treba reči, da je koristen, vendar bi ga morali delavcu še bolj približati.

Na sestanku smo veliko govorili o glasilih delovnih organizacij, največ o Stolovem. Tokrat ne bi vseh znanih ugotovitev še enkrat ponavljali, ker so našim bralcem poznane. Truditi se moramo, da bodo tudi v Glasilu informacije objavljene pravočasno. S pomembnimi samoupravnimi in drugimi dogajanji je potrebno bralca dovolj zgodaj seznanjati, da bo imel čas za pripravo na kasnejše samoupravno odločitev.

Tudi v glasilih je potrebno dati večji poudarek obveščanju o poslovanju, na tromesečni, polletni rezultat, predvsem pa zaključnemu računu. Delavcem je potrebno razložiti, koliko je bilo naše delo uspešno in kateri so bili največji problemi. Te moramo stalno odpravljati, kolikor moremo nanje vplivati. Med največje probleme gotovo spadajo neznosne cene proizvodnim materialom, na katere sami skoraj nimamo vpliva. Na veliko drugih stvari lahko vplivamo, nujno je, da se bomo s tem še bolj spoprijeli.

OBVESTILO

Stolovi delavci, ki imate svoje tekoče račune pri Ljubljanski banki — Gospodarski banki Ljubljana, lahko dvigate gotovino s čekom do vrednosti 3.000 din tudi v naši hranilni blagajni, kar naj vam še bolj poenostavi poslovanje s čekom.

Izplačila z imenskih hranilnih vlog na vpogled (hranilne knjižice) pa ne smejo presegati 4.000 din dnevno. Izjemoma sme hranilna blagajna pet delovnih dni po izplačilu OD izplačati varčevalcu neomejen znesek do stanja denarja na knjižici.

To so določila dopolnitve pogodbe z Ljubljansko banko — Gospodarsko banko Ljubljana, Poslovna enota Kamnik, z dne 29. 1. 1981 in prosimo, da jih upoštevate. Finančna služba



Montažo ogrodij za pisarniške omare opravljamo v korpusni stiskalnici. Že davno je pri tem postopku izgubilo vlogo železno kladivo in spenjalne svore. Zaradi tega in tudi zaradi kasnejše montaže imajo prav pisarniške omare »najčistejšo« linijo, se pravi, da jih je mogoče v kratkem času veliko postaviti v skladišče. Tudi proizvodni postopek pred montažo je za omenjene izdelke ugoden, zato se je Stolu ta artikel vedno izplačalo proizvajati. Želimo, da bi v prihodnjem obdobju pisarniške omare in mize delali v tolikšnem in še večjem številu, kot pred časom, ko jih ni bilo nikoli na zalogi.

V Stolu še niso urejeni dohodkovni odnosi med tozdi. Tudi osebna dohodka med delavcema v sosednjih tozdih sta skoraj enaka, čeprav je lahko delavec v enem tozdu v delo vložil znatno večja prizadevanja (delovna, samoupravna, gospodarska), kot njegov tovariš. Še vedno je prisotna stara miselnost, da naj vsi delavci v isti plačilni skupini enako zaslužjo. Prav to je zavora za boljše delovno prizadevnost in večji uspeh, ki v sedanjem stanju ne dosega možne ravni.

Tudi v bodoče delegati v samoupravnih organih tozda in delovne organizacije ne bodo z vsem soglašali. Prav je tako. Ko bodo delavci na skupne interese še bolj gledali z osebnim, pozitivnim prepričanjem v nujnost dobrih skupnih rezultatov, bodo odpravljene še mnoge današnje pasivnosti.

Vzporedno z našim razvojem moramo razvijati tudi informiranje, ki mora biti še bolj prilagojeno potrebam in dejanskemu stanju, biti mora popolnejše in hitrejše. Skupnega razvoja pa ne more opraviti le skupina delavcev, temveč prav si.

Prihodnji sestanek urednikov kamniških glasil bo po opravljenih zaključnih računih v naših delovnih organizacijah v Alpremu. Tedaj bomo zopet pregledali naše delo in se dogovorili o prihodnjem.

Ciril Sivec

Za nami je še en kulturni praznik

Osmega februarja smo Slovenci zopet praznovali svoj kulturni praznik. Nekateri so bolj zavzeto pomislili na naše kulturno življenje, ki mu kar prevečkrat pokažemo hrbet, drugi so se tega dogodka spomnili le z nekaj besedami ali kratko mislijo. Pa vendar je preteklo zopet leto od tedaj, ko smo sklenili, da bo tudi kultura naš rednejši spremljevalec. Reklj smo, da bomo raje prijeli za knjigo, prebrali dober roman ali lepe pesmi, šli raje v gledališče in raje pogledali dober film. Sklenili smo, da bomo del svojega življenja namenili kulturnemu izobraževanju in rekli dobro besedo sosedu, sodelavcu, sokrajanu, predvsem pa tistim, ki šele pričenjajo živeti in spoznavati življenje. Reklj smo tudi, da bomo dvignili svojo kulturno raven naše ožje sredine in družbe.

Ob letošnjem kulturnem prazniku smo morda pomislili na vse to. Morda smo si zopet rekli, da bomo sedaj za kulturo zares poskrbeli. Morda smo tako pomislili osmega februarja, naslednji dan pa smo na obljubo zopet pozabili in živimo tako naprej, kot smo živeli včeraj.

Naše družbeno in osebno življenje nima namena le v najosnovnejšem delu, ko si služimo sredstva za preživljanje in v brezglavem tekanju sem in tja, temveč tudi v pravilnejšem, polnejšem odnosu do soljudi. Tega pa bomo mogli doživeti, ko bomo v sebi spremenili grdo miselnost, da je vse v redu, če ostanemo taki, kakršni smo. Priznajmo, da smo prav v kulturnem smislu vedno bolj neboljani. Opustili smo lepe medsebojne navade, ki smo jih pred leti in desetletji še imeli; nekateri so pozabili, da so ljudje.

Ne le ob kulturnem prazniku, ki je le en dan v letu, temveč čestokrat pomislimo, da bomo z višjo kulturo samega sebe največ spremenili. Rajši bomo zaupali tovarišu, rajši bomo srečali nekdanje prijatelje na cesti. Veliko rajši prisluhnili vsemu tistemu, kar je bilo lepo, pa smo za to izgubili posluš. Z našim skupnim razvojem moramo razvijati tudi našo kulturno raven, ki je prav tako nujna kot kos kruha. Današnji čas bolj kot vse drugo potrebuje medsebojno spoštovanje, zaupanje in odločitve, da bi bili tudi drugi zadovoljni.

Še enkrat preberimo poldrugo stoletje stare Prešernove verze, ki še danes niso uresničeni. Od nas, ljudi, je odvisno, kdaj bodo:

**Živé naj vsi naródi,
ki hrepene dočakat' dan,
da, koder sonce hodi,
prepir iz sveta bo pregnan,
ko rojak
prost bo vsak,
ne vrag, le sosed bo mejak!**



Takole je umetnik Justin leta 1937 upodobil našega največjega pesnika, dr. Franceta Prešerna, v letu 1849, pred smrtjo, izčrpanega, vendar z jasnim pogledom v prihodnji čas, katerega del je tudi naš:

»ŽIVE NAJ VSI NARODI«

Kamniška dvorana kina Dom je bila v petek, 6. 2., pretesna za vse, kj so prišli poslušat pevske zборе in ubrane umetniške besede ob slovenskem kulturnem prazniku.

Bil je čudovit večer. Ni šlo za tekmovalstvo, čeprav so nekateri zbori dobili manjši, drugi večji aplavz. Šlo je preprosto za to, da sebi in drugim pokažejo, da kultura ni več bela krizantema siromakova, temveč bogastvo bogatega. V zborih pojejo kmetje, delavci, intelektualci. Skupaj, ubrano, lepo.

Ob poslušanju lepih slovenskih pesmi pa se je nam iz Duplice in Šmarce nekaj zataknilo v grlu. Nekaj grenkega. Med pevci smo spoznali naše krajanke iz Šmarce in Duplice, Stolove delavce. Pa vendar smo imeli zbor tudi v Šmarci in na Duplici. Takšne večere kot je bil petkov, smo nekoč doživljali v Šmarci in na Duplici. In danes? V Šmarci smo lahko ob slovenskem kulturnem prazniku obiskali disco, na Duplici pa so nam zavrteli Emanuelo. Pred polno dvorano seveda. Tu in tam...

»Kranjec moj mu osle kaže...«

Olga Ravnikar

Sedemdesetletna ženica je pripovedovala: »Ko sem bila mlada, pri nas ni bilo tovarn, drugje pa tudi nisi mogel dobiti zaslужka. Šestnajstletna sem morala oditi daleč od doma. Nisem znala opravljati del, kot so jih zahtevali. Na vse načine sem se trudila, da sem se potrebnega čimprej naučila. Delala sem za hrano. Nihče me ni maral. Koliko sem prejkala.

Danes imajo mladi dovolj dela v svojem kraju. Vse se jim nudi. Toda kaj, ko nočejo delati! Pomislite: delati nočejo...«

DISCIPLINSKA POROČILA

Senat disciplinske komisije je na javni obravnavi ugotovil, da je Alojz BERTANT, delavec iz PE 2, TOZD - Tehnične storitve, težje kršil delovno obveznost po 3. točki 15. člena Pravilnika o disciplinski in materialni odgovornosti delavca, ker je v mesecu oktobru, dva dni zapored, med delovnim časom pil, zaradi česar je bil toliko vinjen, da mu mojster ni dovolil opravljati dela. Bertant se je prvi dan opil med malico, drugi dan pa ni zdržal niti do malice, ampak je že okrog 7. ure zapustil delovno mesto in odšel pit. Oba dneva je Bertant opravil alkoholtest, ki je v obeh primerih reagiral na alkohol. Senat je v postopku ugotovil, da gre pri Bertantu za alkoholizem, kar je sklepal predvsem iz pričevanja priče, ki je povedala, da se pri Bertantu pogosto dogaja, da pije po štirinajst dni skupaj, nato pa nekaj mesecev nič.

Senat je Bertantu predložil vse posledice alkoholizma in predlagal zdravljenje, kar pa je Bertant zavrnil. Pri tem ga je senat opozoril na določilo Pravilnika o disciplinski in materialni odgovornosti delavca, ki določa, da v primeru, če delavec ne sprejme zdravljenja proti alkoholizmu, pa je zdravljenje potrebno, senat lahko izreče ukrep prenehanje delovnega razmerja.

Čeprav je bil senat mnenja, da bi se Bertant moral zdraviti glede alkoholizma, se je odločil, da mu nudi še zadnjo možnost. Predvsem zato, ker ga disciplinska komisija doslej še ni obravnavala, pa tudi zato, ker je pred senatom obljubil, da bo odšel na zdravljenje, če ga bo senat ponovno obravnaval zaradi alkoholizma.

Glede na navedeno je senat izrekel Bertantu

JAVNI OPOMIN

Janeza CERARJA, delavca iz PE 3, TOZD Kovinsko in tapecirano pohištvo, je senat disciplinske komisije obravnaval zaradi težje kršitve delovne obveznosti, ki je v tem, da dne 21. 10. 1980 od 12. ure dalje ni več delal, ampak pil, zaradi česar je bil toliko vinjen, da mu obratovodja ni dovolil več opravljati dela. Cerar je priznal, da se je med delom opil, tako da od 12. ure dalje ni bil več sposoben opravljati dela in je zato v garderobi zaspal. Senat je na podlagi izjave prič ugotovil, da pri Cerarju ne gre za pogosto vinjenost na delu in da je sicer dober delavec, kar vse je senat štel kot olajševalno okoliščino. Ker Cerar tega dne ni delal od 12. ure dalje, je senat ugotovil, da je zaradi tega trpel delovni proces in je zato skladno z določili Pravilnika o disciplinski in materialni odgovornosti delavca sklenil, da mora Cerar plačati pavšalno odškodnino v višini 2-urnega zaslужka, izračunanega iz prejetega OD za mesec oktober.

Glede na navedeno je senat izrekel ukrep

JAVNI OPOMIN.

Senat disciplinske komisije je obravnaval Franca BALANTIČA iz PE 3, TOZD Kovinsko in tapecirano pohištvo in ugotovil, da je odgovoren za kršitev delovne obveznosti, ki je v tem, da je dne 21. 10. 1980 ob 11.40 odšel iz garde-

Popoldne s starejšimi Dupličani

»V srcu smo še mladi, v dobri družbi radi. Kdor življenje ljubit' zna, od njega mnogo več ima.«

Krajevna organizacija SZDL Duplica-Bakovnik je tudi ob zaključku lanskega leta pripravila srečanje in pogostitev starejših krajanov. Srečanje je bilo v gornjem prostoru Stolove Restavracije. Žal se ga precej povabljenih ni udeležilo. Vzroki so bili v boleznih in drugih problemih, ki tarejo starejše ljudi, nekateri pa kar tako niso prišli.

Del povabljenecv se je le zbral in zelo prijetno je bilo z njimi. V njihovi družbi sem se počutil kot star znanec. Posedli smo za dolgim omizjem, si natočili belega in rdečega vina in nehoti pomislili na življenje, ki teče toliko hitreje, kolikor manj imamo časa za drugega. In ki je toliko bolj osamljeno, kolikor bolj se zapiramo med stene domačega stanovanja. Pomislili smo na življenje teh Dupličanov, ki predstavljajo starejšo generacijo. Ta je še žive-la precej drugače kot današnja.

Zdelo se mi je, da so povabljeneci precej navad izpred desetletji prinesli s seboj v gornjo sobo Restavracije. Sku-kaj z njimi sem pozabil na sedanje medsebojne odnose. Povabljeneci so se pogovarjali na star način: Ni bilo za-držanosti, ne izbiranja besed, ni bilo tiste praznosti, ki je danes tako rada prisotna. Starejši Dupličani so se obnašali za mizo po domače, se drug druge-mu nasmehljali in se spomnili na čas, ko so bili še mladi in so polni moči hiteli na delo in vsakodnevnih opravkih.

Prijetno druščino je pozdravil Mav-ric Kotnik, ki se še sam dobro spomi-nja nekdanje Duplice in takratnega živ-ljenja. Povedal je, da je kraj v zad-njih desetletjih doživel velike spremem-be. Tako se je razvil, da ga domačin,

robo, kjer se je opil do popolne pijano-sti, nato pa zaspal, pri tem pa padel s klopi ter se hudo poškodoval, tako da so ga morali odpeljati v bolnišnico.

Balantič je dejanje priznal, zanikal pa je, da bi bil popolnoma pijan. Toda senat je na podlagi izjave obratovodja, ki je povedal, da je bil Balantič toli-ko pijan, da bi ga morali nesti, če bi ga hoteli spraviti iz tozda in da je za-man poskušal prebuditi spečega Balan-tiča. Ker pa Balantič od 11.40 dalje, ko je odšel v garderobo, ni več delal in nato ni naredil toliko, kot bi sicer, če bi delal normalno osem ur, je delovni pro-ces utrpel škodo. Zato je senat v skladu z določili Pravilnika o disciplinski in materialni odgovornosti delavca skle-nil, da mora Balantič plačati pavšalno odškodnino v višini 2-urnega zaslužka izračunanega iz prejetega OD za mesec oktober. Senat je ob upoštevanju olaj-ševalnih okoliščin, ki so v tem, da je bil Balantič, po izjavi obratovodja, to-krat na delu prvič vinjen in da je sicer dober delavec, izrekel ukrep

JAVNI OPOMIN.

ki se nekaj desetletij ne bi mudil v njem, ne bi prepoznal. Število prebival-cev bo kmalu desetkrat večje od števi-vila, ki je bilo po vojni. Sodobni čas je prinesel s seboj današnje navade in način življenja, ki je v primerjavi s prejšnjim veliko lažji. Kljub temu pa pogrešamo nekdanji dupliški utrip, ki je prebivalce povezoval med seboj. Te-daj so ljudje našli veliko skupnih inte-resov in eden drugemu bolj zaupali.

Vzporedno s starim časom so izgi-nili tudi nekdanji poklici, ki jih je Du-plica imela in jih danes, kljub dokajš-njemu razvoju, pogreša.

Modic Anton je bil na srečanju dru-gi govornik. V kratkem in prijetnem nagovoru je pozdravil navzoče, jim za-želel veliko zdravja in sreče v prihod-njem letu in želel, da se ob koncu leta 1981 zbrani zopet dobijo in pogovore. Vsem je zaželel še veliko let življenja in dosti zadovoljstva vseh plovod.

Čas je naglo tekkel. Ob dobrem vinu in odlični postrežbi z jedačo, ko se je naša Restavracija zopet izkazala, da njena pogostitev prekaša marsikatero drugo, so se povabljenecv še bolj raz-vezali jeziki. Nazdravili so si, peli, vmes pa se je večkrat oglasila harmonika in najbolj vneti so se vrteli v prostoru nad stopniščem.

Vprašali smo tudi tri najstarejše udeležence srečanja, kako se imajo in kako so zadovoljni z življenjem:

Prvi je bil Škricov ata, ki je po le-tih in optimizmu močno presegal dru-gre povabljenecv. O njem smo v našem Glasilu že pisali in želimo, da bi še večkrat. Star je devetinosemdeset let. Po videzu je še pravi korenjak, vesel in zdrave polti. Rekel je, da je že šest-deset let na Duplici. Pozimi mu je dolg-čas. Zgodaj hodi spat. Brati ne more dolgo, po desetih minutah vidi vse me-gleno. Veliko bolj zadovoljen je bil po-leti, ko je po cel dan okopaval na pol-lju. — Še dobro se spominja časov, ko je za tovarno vozil les iz »štacija« v Kamniku. Za nobeno stvar se posebno ne razburja, želi le, da bi bilo tako

kot je bilo v letu 1980, tudi v prihod-nje.

Tudi mi mu to iz vsega srca želi-mo.

Druga sogovornica je bila Rezka Ipa-vec, ki je bolj nerada pristala na pogo-vor, vendar je zelo prijetna družabnica. Stara je petinsedemdeset let in stanuje na Bakovniku. Rekla je, da se ima kar dobro. Pazi na vnuke, poleti pa rada dela v vrtu. Še vedno sama skrbi zase, tudi gospodinji si sama. Mož ji je umrl. Zelo dobro sta se razumela in vedno rada pomisli na njuno ljubezen in mo-ževo dobroto.

Tretja, s katero smo se na kratko pogovorili, je bila Jožefa Vrhovnik, pri-jateljica naše prejšnje sogovornice Rez-ke. Tudi Jožefa je stara petinsedemde-set let in stanuje na Bakovniku. Mož ji je umrl že pred 34. leti. Potrdila je, da se je tudi ona s svojim možem dobro razumela, skupaj sta bila samo osem let. Sedaj, pozimi, sama sebe »koman-dira«, poleti pa gre rada v vrt. Težave ima s trebuhom, imela je že devet ope-racij. Upa na zdravje. Veliko ji pomeni prijateljstvo. Nasploh pa je vedra žen-ska.

Tudi Rezki in Jožefi, obema našima petinsedemdesetletnicama, želimo, da bi bili zdravi, da bi se lahko med se-boj še veliko pomenili in se že zgodaj pomladi gredli na soncu.

Popoldne z dupliškim krajanji je bilo prekratko. Zato, ker je bilo zelo prijetno in tako domače, da smo poza-bili na vse druge probleme.

Želimo, da se Dupličani srečanja ob koncu letošnjega leta udeleže v večjem številu in še bolj kot ob zadnjem, drug drugemu povedo svoje težave, pa tudi zadovoljstvo. Želimo, da bi bilo zado-voljstva veliko več kot težav. Srečno in na svidenje!

Ciril Sivec

Delamo lahko na dva načina: Pridno ali bolj počasi. Tudi v tovarni se večkrat za kako stvar mudi. Tedaj se skušamo domeniti, da bi delo hitreje opravi-li. Pa se to z nekaterimi ne da. Delo opravljajo tako kot prej, »komot«.



Gibanje v gorah

*»Tod ni palač, ne gledališča in ne lož,
namesto njih je jelka, bukev, bor,
med travo zeleno in lepo bližnjo goro,
od zemlje, k nebu dvigajo naš um.«*

Petrarca

Mnogo ljudi po svetu se prištevajo med alpske narode. Med njimi smo tudi Slovenci. Če Slovenci trdimo, da smo, potem držijo. Zato tudi hodimo radi v gore. Večina, ker jih ljubi, nekaj pa zato, ker hodijo drugi. In tudi ti drugi bodo mogoče nekoč gore vzljubili.

Znani francoski alpinist je rekel, da so ti ljudje osvajači nekoristnega sveta. V mnogočem je to res. Saj tu ni nikakršnih materialnih dobrin. So pa zato druge: moralne in duševne. Predvsem pa zdravje. S hojo po gorah si človek ohranja kondicijo, ki je potrebna za današnji tempo življenja. Preznoji si telo in izpiha pljuča. Pa še nekaj je zelo pomembno: Pozabi na tegobe sodobnega časa in si ustvarja boljši jaz. V gorah je družba zdravega duha, vesela in srečna. Dokler je vse srečno.

Če hočemo, da je vse tako, kot je treba, se moramo držati tudi nepisanih in pisanih pravil o hoji v gorah. Zavedati se moramo, da je gorski svet raznolik in pestro razgiban. V ničemer se ne moremo primerjati s sprehodi po raznih nižinskih predelih.

Od naše osebne iznajdljivosti in prakse je odvisno, kako se bomo ture lotili in jo tudi dokončali. Edino od našega ravnanja je odvisno, ali bomo turo uspešno končali ali ne.

Zakaj uspešno ali ne. Vsi vemo, da se v gorah dogajajo tudi nesreče. Včasih lažje, v vičinah primerov pa težje ali celo smrtno. Nesreče delimo v objektivne in subjektivne. Med objektivne spadajo razni kamniti plazovi, strele, snežne razpoke in delno vreme. Žal je v večini primerov nesreča subjektivnega pomena. Se pravi, da je povzročitelj človek sam.

Včasih smo rekli, da je hitra vremenska sprememba objektivna vremenska nevarnost. Pomislimo pa, da nas danes sproti obveščajo o vremenu po radiu in tisku, da lahko zavrtimo telefon in se pri meteorološkem zavodu sami pozanimamo za nekaj dni naprej o vremenskem stanju. Imamo tudi odlična osebna zaščitna sredstva. Sami pa smo krivi, če nas v gorah zaloti daljše obdobje slabega vremena in v najboljšem primeru pridemo mokri v planinsko kočjo.

Ker je torej vreme do neke mere subjektivna nevarnost, potem so razni zdrsi po snežiščih, strmih travah in strmalu še toliko bolj. Tudi precenjevanje lastnih sposobnosti in trganje planik spada sem.

Če se hočemo teh nevarnosti čimbolj obvarovati, moramo poznati nekaj osnovnih pravil o gibanju v gorah in se jih čimbolj pridrževati.

Res je, da pri hoji zelo trpijo noge. Vendar, hodimo najprej z »glavo«, šele potem uporabljamo noge in roke.

Le z razumom bomo reševali ovire, ki nas čakajo na turi. Zato hodimo premišljeno, glejmo pred sebe in pod noge, ne naokrog za belimi vranami. Če si hočemo ogledat kakšno steno, vrh ali planinsko rožo, potem počakamo. Ko si napasemo oči, krenimo naprej.

Korak naj bo enakomeren in prilagojen telesnim meram in sposobnostim ter strmini. Že na samem začetku moramo paziti, da začnemo hoditi počasi, da se pravilno ogrejemo, Sicer se nam kaj kmalu zgodi, da začutimo srce v grlu in »zakuhamo«.

Med hojo pazimo, da stopamo na čimvečjo ploskev, še najbolje pa, če s celim podplatom. Izogibati se moramo stopov, ki so pokriti z gruščem — drobnim kamenjem, kajti tam nam lahko hitro spodrsne.

Pri položnejših terenih, kjer ni markirane poti, se vzpenjamo v ključih. Zavijamo levo — desno. Strmejša predele pa premagujemo naravnost na-



vzgor. Pri tem si pomagamo tudi z rokami, vendar le za ravnotežje. Nikakor se ne smemo potegovati z rokami navzgor, ker se skala in trava v takšnem svetu podloge slabo drži. Lahko se nam zgodi, da se nam okruši kamen in že je tu nesreča.

Če nimamo cepina ali lednega kladiča, ki na snežišču lahko vdolbemo stopinje in oprimke z ostrim kamnom. Vendar samo toliko časa, dokler je sneg še mehak. Če pa cepin ali kladivo ne znamo uporabljati, potem se snežišč izogibajmo. Zdrsi po snegu so zelo nevarni.

Vseskozi imejmo v glavi, da so markirane poti zato, da hodimo po njih, ne pa, da ubiramo vse mogoče in nemo-goče bližnjice.

Kadar se v gorah gibljejo skupine, naj hodijo v gosjem redu, brez večjih presledkov. Skratka, čimbolj disciplinirano. Držijo naj se vodnikovih navodil. Pri hoji moramo paziti, da ne prožimo kamenje, saj lahko poškodujemo tistega, ki hodi pod nami.

Pri strmih odstavkih, kjer so zabiti klinji in napete žične vrvi, moramo pa-

ziti, da se ne obešamo nanje, ker so namenjeni samo za oporo in ravnotežje. Že so bili primeri, da se je nepravilno obremenjen klin izpulil in nesreča je bila tu.

Pri hoji je zelo važno dihanje. Dihati moramo mirno, se pravi ne sunkovito. Hojo prilagajamo tempu dihanja. Sicer nam bo kmalu začelo zmanjkovati zraka in bomo hlastali kot »riba na suhem«.

Zelo važno je, da se na turo podamo načrtno. Nikakor ne zaletavo in brezglavo.

V planinskih domovih in vrhovih so vpisane knjige, v katere se moramo vpisati. Pa ne zato, da bi se potem hvallili pred prijatelji. »Bil sem na tem vrhu, če ne verjameš pa pojdi pogledat!« Te knjige nudijo statistične informacije o obisku gora. Predvsem služi gorskim reševalcem za določitev smeri iskanja v primeru gorske nesreče. Marsikdo bi ostal pri življenju, če bi v knjigo vpisal smer prihoda in smer sestopa.

No, pa smo tam. Na vrhu. Koliko dela smo opravili, da smo prišli na vrh. Vložili smo mnogo truda, pa kljub temu samo polovico.

Že v dolini, ko vzpon načrtujemo, se moramo zavedati, da v trenutku, ko bomo prišli na vrh, še ni vse končano. Priti moramo tudi nazaj v dolino. Nema lokrat je sestop z gore še precej zahtevnejši od vzpona. Posebno za noge je napornejši. Saj s celo težo telesa pritiskamo nanje. Zopet moramo paziti, da stopamo čimbolj na celo stopalo. Zgornji del telesa naj bo nagnjen malo naprej, kolena pa upognjena in prožna. Ravnotežje sunkov korakov lovimo z boki. Seveda pa je sestop zopet odvisen od strmine. Dokler svet dopušča, sestopamo tako, da smo z obrazom obrnjeni naprej proti dolini. Pri večjih strminah moramo vedno paziti na tri opazne točke: roka — obe nogi, noga — obe roki, nema lokrat tudi zadnja plat. Nikdar ne smemo imeti spon na dve oporni točki roka-noga. Prav nam torej pride tudi trenje.

V večjih strminah sestopamo z obrazom obrnjenim proti strmini. Pregled si omogočamo med razkrcenimi nogami navzdol ali z nagibom telesa v stran. Dobro je, da imamo pri tem tudi nekaj metrov vrvi za varovanje manj izkušenih. Zadnji naj vedno sestopi najbolj izkušen.

Sele ko smo doma in smo izpraznili nahrbtnik in dali sušit obleko, pospravili opremo in odvečno hrano, lahko rečemo, da je tura končana.

Morda se sedaj kdo sprašuje, čemu pozimi pisanje o varni hoji. Lahko bomo brali in se pripravljali na naslednjo sezono. Če bomo pripravljeni, nam bo v gorah lepo. Ne bomo se mučili z vsakim korakom in hlastali za zrakom. Odpadel bo tisti pregovor: Gora ni nora, nor je tisti, ki gre gor. Naučili se bomo uživati naš prelepi gorski svet. V mnogočem bomo bogatejši od ostalih.

Pa še nekaj. Mi bomo stari, gore ne bodo. Takrat jih bomo gledali od spodaj navzgor in obujali spomine.

Franč Bauman

RAZVEDRITE SE Z NAMI OB ŠAHU

Športno društvo Virtus je sestavljeno iz več sekcij. Ena izmed njih je tudi šahovska in o delu te sekcije je tekla beseda na razširjeni seji v začetku letošnjega leta. Predsednik sekcije tov. Bergant je poudaril, da smo bili v preteklem letu uspešni v tekmovalnem in finančnem smislu. Ne smemo pa biti s tem zadovoljni, ker smo vse premalo delovali na množičnosti in se opaža, da število članov iz leta v leto čedalje bolj pada. Tudi uspehi kluba so zaradi tega vse preveč odvisni od peščice odličnih igralcev, ki morajo poleg igranja posvetiti preveč časa in truda organizaciji v sekciji kot tudi pri raznih tekmovaljih. Vemo, da je šahistov v delovni organizaciji, Duplici in okolici precej več kot jih je v članjenih in naš cilj v letošnjem letu je, da te igralce pridobimo, če hočemo, da se bo šahovsko življenje na Duplici razvijalo naprej.

Tako uspešne nastope kot šahisti naše DO, šahisti Virtusa niso imeli, čeprav ekipi v glavnem sestavljajo isti igralci, le da na raznih tekmovaljih ekipa Virtusa največkrat ne igra v najmočnejši postavi, saj velikokrat zvezni ligaš Domžale zahteva, da Karnar igra zanje (in si tako pridobiva izkušnje za težka srečanja, ko igra na prvi deski za nas).

Tekmovanja se začnejo spomladi in kot uvertura je že tradicionalni šahovski turnir v počastitev znanih šahistov in organizatorjev Heringa in Zupančiča, ki je bil tudi tokrat, kot vedno, organiziran v Domžalah. Ta turnir pomeni zibelko za vse naše odlične šahiste Karnarja, Bavčarja, Osolina, Trebušaka, Berganta, itd., ki so na tem tekmovalju pridobili višje kategorije in s svojim znanjem prodrli prav pod vrh slovenskega šaha. To se tudi v letu 1980 ni izneverilo, saj je Karnar zmagal pred celo kopico odličnih kandidatov, Boris Bavčar pa je z delitvijo 4.—5. mesta pridobil še naslov mojstrskega kandidata in s tem po dolgih letih postal za Karnarjem drugi šahist s tem naslovom v kamniški občini.

Kmalu po tem tekmovalju so bili Domžalčani organizatorji Slovenskega ekipnega tekmovalja v hitropoteznem šahu. Zaradi bližine kraja prireditve so člani sekcije igrali v več ekipah. Karnar je igral za Domžale, Bergant za Mengeš, boljši šahisti so sestavljali reprezentanco kamniške občine, pa še svojo ekipo smo imeli. Z rezultati občinske reprezentance (17. mesto) in ekipo Duplice (28. mesto) smo glede na odriženost lahko zadovoljni, saj je od 46 reprezentanc slovenskih mest precej dobrih ekip zaostalo za nami.

Igrali smo še na dveh tradicionalnih ekipnih brzoturnirjih, ki jih prirejajo tisti, ki imajo z nami prijateljske stike in nas redno vabijo, da se tekmovalj udeležimo. To sta brzoturnirja na Šobcu, ki poleti (v organizaciji šahovskega društva Murka iz Lesc) v počastitev občinskega praznika in brzoturnir v počastitev dneva republike, ki ga prireja šahovsko društvo Iskra iz Kranja. Letos je bil v organizaciji tega tekmovalja vključen tudi računalnik in se je zato

turnir imenoval Iskradata. Ti turnirji imajo že mednarodno udeležbo in če hočeš doseči uspeh, moraš biti za turnir dobro pripravljen in tekmovalci v polni sestavi. Naše moštvo letos ni bilo niti prvo niti drugo in je bil temu primeren tudi uspeh. Tako smo na turnirju na Šobčevem bajerju zasedli 10. mesto v drugi skupini. Nastopilo je 52 ekip, ki so bile po moči razporejene po skupinah. Naša dekleta so letos nastopile prvič in dosegle 5.—6. mesto v svoji skupini. Zmagovalec turnirja je bila reprezentanca Ljubljane v mednarodni postavi Barle, Staimer, Konvalinka in Slak pred Mariborom in Celjem. Tudi v Kranju, kjer je ekipa Virtusa osvojila 3. mesto v tretji skupini, ne smemo biti zadovoljni, če se spomnimo, da smo bili že prvi v drugi skupini. Letos je bil turnir četrtrič in je imel najmočnejšo zasedbo doslej, saj so tekmovali ekipe iz zamejstva kot tudi nekatere boljše jugoslovanske ekipe.

Zmagala je ekipa Subotice pred Zagrebom in Domžalami. Z organizacijo takih turnirjev želijo organizatorji poživiti šahovsko življenje, ne samo v krajevnem pomenu, pač pa v vsej Sloveniji, kjer je že dalj časa mrtvilo pri organizaciji podobnih turnirjev.

Tudi mi organiziramo vsako leto hitropotezno ekipno tekmovalje, ki nam služi kot nekakšen prikaz našega dela. Na turnir, ki smo ga poimenovali po tragično preminulemu komandirju partizanske čete Vinku Dobaju, povabimo vedno najmočnejše ekipe, s katerimi sodelujemo. Tako so letos prišle ekipe šahovskih društev Domžale, ki tekmujejo v drugi zvezni ligi, Iskra iz Kranja, Partizan iz Mengša, Radomlje, ki so tekmovali v drugi slovenski ligi, ter domači ekipi Virtus in Stol. Da je bila udeležba res močna, priča podatek, da je bilo med 24 igralci kar 6 mojstrskih kandidatov in 7 prvokategornikov. Po zelo zagrizenem boju je tudi letos slavilo moštvo Domžal le pol točke pred Virtusom. Karnar, Bavčar, Trebušak in Lanišek tako že drugo leto niso imeli športne sreče, da bi prehiteli drugoligaše.

Da ne bi igrali vedno samo najboljši igralci, organiziramo še tekmovalja, ki služijo množičnosti. To sta bila srečanja s TVD Partizan Mengeš in vsakoletno srečanje kamniško-domžalskih šahistov z reprezentanco Gorenjske. V obeh srečanjih smo bili uspešni, saj smo Mengeš premagali v dvokrožnem dvoboju na 14 deskah z 16,5:11,5 točkami; v našo korist. Tudi v dvoboju z Gorenjsko je 11 naših članov prineslo velik delež k zmagi kamniško-domžalskih šahistov. Pokal za zmago s 67:33 je tako ostal doma. Dvoboj je potekal na 50 deskah in so igrale vse generacije šahistov.

Tudi na posameznih brzoturnirjih, ki jih organizirajo bližnji klubi, Karnar, Bavčar in tovariši, redkokdaj ne prinesejo prvega mesta. Na domačih brzoturnirjih, ki so potekali vsako četrto nedeljo v mesecu, je sodelovalo 39 šahistov iz bližnje in daljne okolice. Priredili pa smo še brzoturnirje v počastitev republiških praznikov. Iz vseh teh tekmovalj so izločili 8 najboljših uvrstitev in se jih točkujeta od 1. do 10. Točko dobi vsak, ki se uvrsti med

deset najboljših. Največ jih je nabral Karnar Marjan, in sicer 80, kar je maksimum. Drugi je bil Bavčar Boris s 74 in tretji Lanišek z 72, ostali so se zvrstili takole: Bergant 64, Trebušak 58, Ravnikar 57, Bremec 49, Semeja 48 itd.

Ko sem tako na kratko ocenil našo aktivnost v letu 1980, menim, da smo lahko zadovoljni s tem, kar je narejenega. Ne smemo pa sedeti na lovori-kah.

Omenil bi še, da bo sekcija s prvim ponedeljkom v februarju imela vsak ponedeljek odprt prostor za igranje šaha v mali dvorani Kina Duplica.

Ljubitelji šaha in vsi »kibici«, v večjem številu pridite pogledat, kaj vse vam nudi kraljevska igra na črno-belih poljih.

Tone Trebušak

V telefonski centrali v upravni zgradbi je bil še en telefon, s katerim se je dalo poklicati kam ven. Nekaterim je prišel zelo prav in so bili prav neprijetno presenečeni, ko je aparat na lepem izginil. Prišel je monter, ga odklopil in odnesel. Ljudje so kleti, češ, če je stabilizacija, naj bo povsod, tudi v pisarnah, kjer še vedno kar »fajn privatno telefonirajo«.



VČERAJSNJI PAR, NEPAR:



»Poglej naše delavce, kako zagnani kolesarji so postali!«

»Ne vozijo se s kolesi zaradi športa, temveč zaradi parnih številk svojih avtomobilov!«

Takoj po novem letu je bila močna poledica. Delavec je šel z dela. Na parkirišču je sedel v avtomobil in hotel speljati. Kolesa so se vrtela v prazno. Druga dva delavca sta zelo blizu čakala na avtobus in molče opazovala tovariša, ki ni mogel z mesta. Nista mu pomagala. Naj se sam spravi z ledu, kot ve in zna.

UTRINKI S PLANINSKE POTI

Najbolj veseli smo sestavkov, ki jih pošljejo delavci iz proizvodnje. Njihovi spisi so neposredni in zato toliko bolj polni. V kratkih odstavkih je izraženo preprosto doživljanje narave in nabiranje novih moči.

Jože Petek iz strojnega oddelka v tozdu 2 je vnet občudovalec naših lepih krajev. Njegov prispevek smo prejeli pred nekaj meseci, vendar ni v tem času prav nič izgubil glede vrednosti. Z njim se še enkrat spomnimo na njegove in naš lanski dopust. Zopet bomo spoznali, da je sprehod po naših krajih lep in za vsakogar potreben. Tudi v letošnjem letu na naše planine ne smemo pozabiti.

Takšen naslov sem si zamislil in mislim, da bo kar primeren za moj prvi članek v naše Glasilo. Prisluhnili sem uredniškemu odboru, ki neprestano vabi k sodelovanju.

Minili so dnevi letnega oddiha, ki smo ga preživeli na različne načine. Ostali so le spomini na doživljanje. Nekaj nas je seveda tudi takšnih, ki najbolj uživamo v planinskem svetu.

Pred dvajsetimi leti, ko sem bil prvič v dolini Ljubelja, me je ta dolina očarala za vedno in zato sem se končno odločil, da se z družino podam v njeno osrčje ali točneje proti Zelenici.

Z avtobusom smo se odpeljali proti

Ljubljani in naprej do Tržiča, kjer naj bi dve uri čakali na vezo za Ljubelj. Imeli smo dosti časa za ogled mesta, čeprav smo bili otovorjeni z nahrbtniki. Kmalu pa smo od prijaznih Tržičanov zvedeli, da je dom na Zelenici zaprt, ker ga bodo adaptirali. Od lepih želja in namenov je ostalo le vprašanje, kam sedaj?

Odločili smo se za Dobrčo in se skozi zaselek Ravne podali proti severozahodu v redki gozd, polni resje. Po dveh urah in pol zmerne hoje smo prispeli na veliko jaso, Bistriško planino, kjer je še živo planšarsko življenje. Odžejali smo se z mlekom, pa tudi domačega »ta zelenega« so imeli in še dober je bil. Kmalu smo se poslovili in se po gozdni cesti povzpeli skozi bukov gozd. Z gozdne ceste smo prestopili na stezo in prispeli na Lešansko planino. Pot smo nadaljevali proti koči na Dobrči. Koča je nova, kajti stara je pred leti pogorela. Oskrbuje jo PD Tržič, ime pa je dobila po tržiškem planincu Ladislavu Kostanjevcu, ki ga je leta 1937 zasul plaz pod Storžičem.

Posedli smo na leseni terasi pred kočo, od koder je zelo lep razgled na Gorenjsko ravan, Škofjeloško hribovje, Storžič, le druge kamniške planine so se skrivale v megli. V ozadju na zahodu se je dvigal Triglav v vsej svoji lepoti in velikosti. Globoko doli v dolini sem ogledoval Begunje s samostanom, kjer je bilo v zadnji vojni storjenega mnogo gorja nad tistimi Slovenci, ki so ljubili domovino.

Iz zamišljenosti o kruti preteklosti me je zdramil zvok letala, ki je žarel od zahajajočega sonca. Po večerji smo se odpravili k počitku, toda dolgo časa nisem mogel zaspati.

Jutro smo dočakali nekoliko razočarani, razpoloženje so kvarile dežne kaplje, vendar je kmalu posijalo sonce. Po zajtrku in kavici smo se poslovili od prijazne oskrbnice, ki nam je zaželela srečno pot.

Mahnili smo jo čez Podgorsko planino v gozd Dobrče. Pot nas je vodila po grebenu po gozdni stezi, ki veže Dobrčo z Begunjsčico. Po treh urah počasne hoje smo prispeli do Prevala. To je široko sedlo, ki veže dve dolini — Drago in Šentjansko dolino. Tu je bila do nedavnega še živa planšarija, kar dokazuje koča, ki je še dokaj trdna. Na sever se dviga strmina Begunjsčice, toda mi smo šli raje po njenem južnem, s travo poraslim pobočju, ki jo prekinjajo kamnite grape kot nekakšni grabni in segajo od vrha v dolino ter zahtevajo malo več opreznosti in napora. Ob obilici planinskega cvetja smo prispeli do dobrega studenčka, ki se imenuje Roža ter si napolnili čutaro.

Pot smo nadaljevali skozi travnato strmino in prispeli do rdečkastih jam, kjer so nekoč iskali manganovo rudo. Še kratka strmina, pa smo bili pri Roblekovemu domu. Ime je dobil po lekarnarju Hugonu Robleku, ki je kakor Aljaž, Kocbek in Frischauf polagal temelje planinstva v naših krajih. Posedli smo za mizo pri oknu, od koder se je videlo Blejsko jezero z gradom, Triglav je spet krasil ozadje. Pred nami je bila na dlani vsa Gorenjska, le Stol je skrival svoj vrh v megli.

Naslednje jutro sem zgodaj vstal, ni mi bilo žal, saj je bilo lepo nedeljsko jutro na Robleku zares enkratno. Daleč v dolini so še utripale luči, tam nekje nad Drago se je oglašal kravji zvonec, na severu so se bleščali Stol, Vrtača in drugi vrhovi, tudi z onstran meje. Občudoval sem te lepote in se sprehajal pod kočo, le kamniških vrhov nisem videl, ker jih je zakrivala Begunjsčica.

Morali smo se posloviti od prijaznih Gorenjcev in se podati v dolino. Ustavili smo se na Poljški planini in pregnali žejo ter jo skozi gozd mahnili do cerkve Sv. Petra nad Begunjami. Nato smo se spustili ob smučarski vlečnici po stezi navzdol proti Begunjam.

Le še kratek sprehod po vasi pod gorami in že smo bili pri Joževcu, kjer smo se okrepčali in se podali z avtobusom proti domu.

Jože Petek

V tovarni sta poleg nešteto drugih stvari prisotni tudi naslednji zadevi: Dejansko stanje nečesa in prepričevanje v nekaj drugega. Če je prepričevalec dober, bo uspel, ne glede na to, koliko je to odmaknjeno od dejanskega stanja.



Izdaja v 2100 izvodih Industrija pohištva STOL Kamnik. Glasilo urejajo — glavni urednik Ciril SIVEC, odgovorni urednik Konrad VAVPOTIČ in člani uredniškega odbora: Boris DEMŠAR, Franc SIKOŠEK Ivanka SINKOVEC, Franc BAUMAN, Andrej PERČIČ, Vinko JAGODIČ, Danica KOČAR in Sonja ZORN. Lektor: Ivan SIVEC. List izhaja vsak mesec in ga prejema delavci STOLA brezplačno. Natisnila TISKARNA LJUBLJANA v Ljubljani. Oproščeno prometnega davka po pristojnem sklepu 421-1/72.